

Lunds universitet  
Institutionen för kommunikation och medier  
Journalistik  
Handledare: Jimmy Vulovic  
2022-01-13

Carl Andreasson  
Nils Larsson  
JOUK 10

# Sagan om villkorstrappan

En narrativ analys av nyhetsmediers rapportering om polisens  
flaggförbud på Studenternas IP 2021

# Innehållsförteckning

<b>1 Inledning</b>	<b>5</b>
1.1 Problemformulering	5
1.2 Syfte	6
1.3 Frågeställning	6
<b>2 Metod</b>	<b>6</b>
2.1 Med textanalytisk utgångspunkt i kvalitativ metod	6
2.2 Om narrativ analys som metod	7
2.3 Om narrativ analys som innehållsanalys	7
2.4 Metodologisk diskussion: metodens tillförlitlighet	8
2.5 Urvalsprocess och material: avgränsningar	9
2.5.1 Val av genre: om nyhetsartiklar	10
2.6 Etiska överväganden	10
<b>3 Teori</b>	<b>11</b>
3.1 Intrig (plot): berättelsens trädstram	11
3.1.1 Intrigens relevans för journalistiskt berättande	12
3.2 Gestaltningsteorin och strävan efter objektivitet	12
3.2.1 Robert Entman: mediernas val – en makt över medvetandet	13
<b>4 Tidigare forskning</b>	<b>14</b>
4.1 Lång tradition av forskning kring mediernas effekter	14
4.2 Skandalernas makt inom sportjournalistiken	14
4.3 Stigmatiseringen av supportrar i medier: huliganbegreppet etableras	15
<b>5 Resultat och analys</b>	<b>16</b>
5.1 Vilka handlingsramar återfinns i materialet?	17
5.1.2 Sammanfattning av materialets handlingsram	22
5.1.3 Hur gestaltas artiklarnas handlingsram?	22
5.2 Vilka karaktärer återfinns i materialet?	26
5.2.1 Artiklarnas protagonist	27
5.2.2 Artiklarnas antagonist	29
5.2.3 Hur gestaltas karaktärerna?	30
5.2.4 Protagonisten	30
5.2.5 Antagonisten	34
5.3 Vilket tema kan härledas från gestaltningen av handlingsramen och karaktärerna?	36
5.3.1 Vilken poäng kan härledas från artiklarnas tema?	37
<b>6 Sammanfattning och slutdiskussion</b>	<b>39</b>
<b>Referensförteckning</b>	<b>42</b>
<b>Empiriskt material</b>	<b>45</b>
<b>Bilaga: Refererat bildmaterial</b>	<b>48</b>

## Abstract

**Authors:** Carl Andreasson och Nils Larsson

**Title:** The Story of *Villkorstrappan*: a narrative analysis of news media reports about the police flag ban at Studenternas IP in 2021.

**Supervisor:** Jimmy Vulovic

**Assessor:** Gunilla Jarlbro

**Keywords:** villkorstrappan, football supporters, football fans, news media, sports journalism, hooliganism

This paper examines how five news media magazines in Sweden, *Aftonbladet*, *Dagens Nyheter*, *Expressen*, *Upsala Nya Tidning* and *Svenska Dagbladet*, tell the story of how and when the Swedish police decided to ban flags at Uppsala football club IK Sirius home stadium Studenternas IP in September 2021. Qualitative method was used to examine and analyze 25 articles from a perspective of narrative theory and framing theory. The results suggest that journalists of all newspapers create a story consisting of a conflict between supporters and the police, where the football supporters are framed as the protagonist and the police as the antagonist. The intrigue follows a specific order of events starting with the police banning flags from being used among the crowd at the stadium. This leads to a series of events where the police are exposed to massive criticism from a number of characters and blamed for constituting a threat to football in Sweden. The news media and the journalists highlight the police as the *villain* in this narrative. In general, the story is told from the perspective of football supporters who are essential for the game, even without including them directly in the articles. Our conclusion is that the journalists choose to frame the conflict between the supporters and the police in a way that heavily differs from how news media have tended to report about football fans and even so called hooliganism prior to the events relating to the flag ban at Studenternas IP in 2021.

## Förord

Vi vill rikta stort tack till vår handledare Jimmy Vulovic. Den här uppsatsen skulle inte vara möjligt utan din värdefulla handledning. Din konstruktiva återkoppling, positiva engagemang och fördjupande diskussioner har varit en stor inspiration till det som utgör det dokument du håller i din hand. Stort tack, Jimmy!

Under arbetets gång har vi haft en jämlig arbetsfördelning. Vi har samarbetat väl och kompletterat varandra. Efter månader av intensiv läsning och analysering är vi nu stolta över att kunna presentera slutprodukten av vår kandidatuppsats på Journalistutbildningen vid Lunds universitet.

Carl Andreasson och Nils Larsson

Lund, januari 2022

# 1 Inledning

## 1.1 Problemformulering

En dag före hemmamatchen mot IFK Norrköping i herrarnas fotbollsallsvenska den 22 september 2021 publicerar IK Sirius ett pressmeddelande på sin hemsida. Polisen har meddelat att banderoller, overheadflaggor och liknande föremål inte kommer att tillåtas på läktaren hemma på Studenternas IP. Bakomliggande orsak är att sådana flaggor enligt polisen kan användas av supportrar för att underlätta maskering och dölja hantering av illegal pyroteknik. För att få arrangera ett fotbollsevenemang krävs ett officiellt tillstånd från polisen. Som arrangör är Sirius därmed tvungna att följa kraven i de villkor som polisen har upprättat inför matchen.<sup>1</sup>

Beslutet rör upp känslor. Från klubbar och supportrar i hela landet riktas stark kritik mot polisens agerande. Klubbdirektören Christer Abrahamsson i Sirius är orolig att beslutet skapar ett större gap mellan supportrar och polisen.<sup>2</sup> Fotbollsspelaren Pontus Jansson rasar på Twitter.<sup>3</sup>

Agerandet från polisen är en del av någonting större. Den så kallade villkorstrappan. Det är namnet på den metod som polisen använder för att hantera potentiella ordningsstörningar vid idrottsarrangemang. Det största fokuset från polisen har riktats mot att bekämpa pyroteknik på svenska arenor. Villkorstrappan ger polisen en möjlighet att applicera offensiva åtgärder för att upprätta allmän ordning och garantera säkerheten på fotbollsevenemang i Sverige.<sup>4</sup> Sirius är dock inte den första klubben att drabbas av villkorstrappan. Bland annat råkade GIF Sundsvall ut för ett liknande flaggförbud våren 2019, och AIK har tvingats till reducerad kapacitet på sina läktare som en konsekvens av förekomst av pyroteknik.<sup>5 6</sup>

---

<sup>1</sup> Polisen, *Beslut om begränsning av OH-flaggor på match*, 2021, <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2021/september/beslut-om-begransning-av-oh-flaggor-pa-match/> [Hämtad 2021-10-29]

<sup>2</sup> Max Schüllerqvist & Gabriel Melke, "Sirius om flaggförbudet: "Skapar irritation"", *Sveriges television* (SVT) 22/9 2021, <https://www.svt.se/sport/fotboll/sirius-om-flaggforbudet-skapar-irritation> [Hämtad: 2021-10-29]

<sup>3</sup> Jonatan Pinheiro Diamant, "Jäkla haveri – vad är det för tomtar?", *Expressen* 21/9 2021, <https://www.expressen.se/sport/fotboll/allsvenskan/jakla-haveri-vad-ar-det-for-tomtar/> [Hämtad: 2021-10-29]

<sup>4</sup> Polisen, *Beslut om begränsning av OH-flaggor på match*.

<sup>5</sup> Ludwig Billengren, "AIK får sänkt publikkapacitet mot Sundsvall - ska överklaga beslutet", *Fotbollskanalen* 28/10 2019,

<https://www.fotbollskanalen.se/allsvenskan/aik-far-sankt-publikkapacitet-mot-sundsvall---ska-overklaga-beslutet/> [Hämtad: 2022-01-13]

<sup>6</sup> TT, "Flaggförbud i Sundsvall: "Vi är chockade"", *Sveriges television* (SVT) 24/4 2019, <https://www.svt.se/sport/fotboll/flaggforbud-i-sundsvall-vi-ar-chockade> [Hämtad: 2022-01-13]

När Sirius i september 2021, kort efter att publikrestriktionerna med anledning av Covid-19 släpptes, mottog polisens beslut om att förbjuda flaggor blossade villkorstrappan återigen upp som en het fråga inom svensk fotboll. Polisens agerande fick stor uppmärksamhet i medierna, precis som supporterarnas motaktioner. Men vem går egentligen vinnande ur mediernas gestaltning av flaggförbudet på Studenternas IP? Tar medierna ställning i konflikten genom det narrativ som skapas i rapporteringen? Det är just det fokuset som den här uppsatsen lägger ett förstoringsglas över; konflikten som utspelar sig mellan två parter kring flaggor på läktarna – polisen och fotbollssupportrar.

## 1.2 Syfte

Uppsatsens syfte är att undersöka hur narrativ om fotbollssupportrar och polisen skapas i medier i samband med att Polismyndigheten, som en del av metoden som kallas villkorstrappan, förbjöd flaggor på läktaren inför IK Sirius match mot IFK Norrköping på Studenternas IP i Uppsala i september 2021.

## 1.3 Frågeställning

- Hur skapas narrativ i nyhetsmedier i samband med Polismyndighetens förbud mot flaggor och banderoller på Studenternas IP 2021?

## 2 Metod

I det här avsnittet redogör vi för de metoder och analysverktyg som vi har använt för att undersöka vårt material. Vi diskuterar även metodens tillförlitlighet och urvalsprocessen och avslutar med ett resonemang om de etiska överväganden som gjorts i samband med undersökningen.

### 2.1 Med textanalytisk utgångspunkt i *kvalitativ metod*

Den här uppsatsen tar ett textanalytiskt avstamp för att närma sig den empiri som ligger till grund för undersökningen. Textanalys kan appliceras genom en kvalitativ eller kvantitativ forskningsansats, även om det enligt Simon Lindgren inte är ovanligt att de båda kombineras.<sup>7</sup> Den här uppsatsen bygger dock på den *kvalitativa* varianten. Kvalitativ metod är enligt Göran Ahrne och Peter Svensson ett samlingsbegrepp för de metoder, däribland

---

<sup>7</sup> Simon Lindgren, "Textanalys", i *Många möjliga metoder*, red. Katrine Fangen & Ann-Mari Sellerberg (Lund: Studentlitteratur, 2011), s.271.

textanalyser, som till skillnad från kvantitativa metoder inte syftar till att frambringa generaliserbara eller mätbara resultat.<sup>8</sup> Även om det finns olika definitioner på innehållet i en kvalitativ metod, så är de flesta överens om att det är en metod som kännetecknas av ett större fokus på ord än på siffror och har en närhet till det undersökta materialet som kvantitativ metod saknar.<sup>9</sup> Eftersom vi i studien inte ämnar att besvara frågor kring omfattningen av ett fenomen, utan snarare att dyka ned i en specifik händelse och beskriva den med ord, är kvalitativ metod och den närhet som den erbjuder därför både önskvärd och nödvändig.

## 2.2 Om narrativ analys som metod

Att använda sig av narrativ analys är ett exempel på hur det är möjligt att närma sig texttolkning från en kvalitativ forskningsansats.<sup>10</sup> Även om en gemensam utgångspunkt för all narrativ analys är att studera ett material som en berättelse finns det ingen entydig definition för vad en narrativ analys ska innehålla eller hur den ska praktiseras. Metoder och teorier kring narrativitet har inga universella regler, och de förslag som ges motsägs i regel av andra förslag.<sup>11</sup>

Det är dock rimligt att avgränsa oss och utgå från en utvald definition av ett narrativ. Den definitionen kommer i uppsatsen att utgå från Jimmy Vulovics förslag på definition. Vulovic, inspirerad av Gerald Prince, förklarar narrativ som en överordnad nivå som inkluderar tre delar: själva berättelsen, berättandet och intrigen (mer om intrig i avsnitt 3.1). Utifrån den här definitionen förstås ett narrativ alltså inte bara som själva berättelsen, utan även det sammanhang som den konstrueras i och hur den berättas.<sup>12</sup>

Den stora diversiteten inom narrativ analys kan vara både till en nackdel och en fördel. Å ena sidan hade naturligtvis en större konsensus kring narrativ metod och teori potentiellt kunnat förenkla analysprocessen av vårt material. Å andra sidan erbjuder metoden, tack vare eller på grund av, den stora diversiteten en större frihet för forskaren att tolka sitt material.<sup>13</sup> Det innebär att det gör det möjligt för oss att skräddarsy metoden efter vårt syfte och vårt undersökningsmaterial genom att plocka ut de delar av narrativ metod som är applicerbara för

---

<sup>8</sup> Göran Ahrne & Peter Svensson, "Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen", i *Handbok i kvalitativa metoder*, red. Göran Ahrne & Peter Svensson, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2015), s. 9.

<sup>9</sup> Alan Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2011), s. 340, 371f.

<sup>10</sup> Kristina Boréus, "Texter i vardag och samhälle", i *Handbok i kvalitativa metoder*, red. Göran Ahrne & Peter Svensson, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2015), s. 169f.

<sup>11</sup> Anna Johansson, *Narrativ teori och metod*, (Lund: Studentlitteratur, 2005), s. 121f.

<sup>12</sup> Jimmy Vulovic, *Narrativanalys*, (Lund: Studentlitteratur, 2013), s. 57f, 174.

<sup>13</sup> Johansson 2005, s. 20.

vår undersökning. Den del vi har valt ut handlar om berättelsens innehållsdimension, vilken vi definierar i nästa avsnitt.

### 2.3 Om narrativ analys som innehållsanalys

Även om narrativ analys har en uppenbar matchning med exempelvis skönlitteratur och livsberättelser är det enligt Kristina Boréus även möjligt att studera nyhetstexter med hjälp av denna analysmetod.<sup>14</sup> Detta görs med fördel genom att undersöka berättelsens innehållsdimension, det som Seymour B. Chatman kallar för "storyn".<sup>15</sup> Det är också denna dimension med tillhörande begrepp som utgör studiens narrativa innehållsanalys.

Enligt Chatman finns det tre stycken centrala element i en berättelse. Den första (1) är *handlingsramen*, som svarar på frågan "vad händer?". Här finns enligt Chatman en intrig eller en konflikt som ständigt är närvarande i berättelsen. Handlingsramen är kort sagt motorn som driver händelserna framåt och som väcker läsarens nyfikenhet.<sup>16</sup> Vi återkommer till begreppet *intrig* i teoriavsnittet 3.1.

Det andra elementet (2) består av berättelsens karaktärer. Karaktärerna representerar dels berättelsens huvudkaraktär eller hjälte, *protagonisten*, men också *antagonisten* som motarbetar hjälten med en oppositionell agenda. I det här elementet inkluderar Chatman egentligen även berättelsens *setting*, den fysiska och psykiska miljön, men av avgränsningsskäl kommer vi inte att behandla just denna del i uppsatsen.<sup>17</sup>

Slutligen lyfter det tredje elementet (3) *temat* frågan från vad det är som händer i berättelsen till vad berättelsen egentligen betyder. Enligt Chatman är det berättelsens idéer, föreställningar och värderingar som karaktäriserar temat, vilka i sin tur intrigerna samt berättelsens händelser skapas ur.<sup>18</sup> Temat utgår från en verklighetsbild som utifrån psykologiska, sociala, kulturella, politiska eller moraliska frågor försöker göra anspråk på att förklara varför någonting är som det är.<sup>19</sup> Det ska dock inte förväxlas med berättelsens budskap.<sup>20</sup> Som en förlängning av den tematiska organisationen, och ett resultat av identifierandet av samtliga tre element, urskiljs också berättelsens *poäng*, det vill säga anledningen till varför berättelsen överhuvudtaget berättas.<sup>21</sup>

---

<sup>14</sup> Boréus 2015, s. 169f.

<sup>15</sup> Seymour B. Chatman, *Reading Narrative Fiction* (New York: MacMillan, 1993), s. 629.

<sup>16</sup> Chatman 1993, s. 20f.

<sup>17</sup> Ibid.

<sup>18</sup> Ibid, s. 273f.

<sup>19</sup> Johansson 2005, s. 134.

<sup>20</sup> Vulovic 2013, s. 111.

<sup>21</sup> Chatman 1993, s. 11f.



## 2.4 Metodologisk diskussion: metodens tillförlitlighet

Kvalitativ metod har på många sätt en större utmaning än kvantitativ metod i att framställas som tillförlitlig för den läsare som tar del av resultaten. Svensson och Ahrne menar att den som arbetar utifrån en kvalitativ ansats därför måste arbeta med trovärdigheten på ett annat sätt än vad som kan redovisas med exempelvis siffror eller tabeller.<sup>22</sup> Vi tar därför upp två viktiga begrepp i den här diskussionen för att styrka tillförlitligheten i både vår metod och i våra kommande resultat: *transparens* och *pålitlighet*.

*Transparens* handlar om att vara öppen med sin forskningsprocess och att inte dölja några intentioner för läsaren.<sup>23</sup> Det innebär att ambitionen har varit att vara tydliga med hur vår undersökning har gått till i form av metod, urval och analys, både förtjänster och svagheter, så att läsaren får en fullständig inblick i undersökningens steg och hur vi har kommit fram till de resultat som vi har gjort. En sådan transparens leder i sin tur enligt Alan Bryman till en *pålitlighet*, som kan ses som en motsvarighet till det reliabilitetsbegrepp som används inom kvantitativ forskning, eftersom det möjliggör för kritiker att kunna granska undersökningen från början till slut.<sup>24</sup> På så sätt ges även förutsättningar att som granskare försäkra sig om att vi som författare till uppsatsen inte medvetet låtit personliga värderingar styra undersökningen.<sup>25</sup>

Några ord bör också sägas om tillförlitligheten av narrativ analys som metod. Anna Johansson menar att narrativ analys handlar om att tolka en berättelse. En tolkning som är beroende och påverkad av faktorer som exempelvis läsarens egna erfarenheter eller sociala tillhörigheter. Det går därför enligt Johansson inte att presentera en absolut och objektiv sanning ur en narrativ analys, då denna alltid är bunden av det sammanhang som den läses och analyseras i.<sup>26</sup>

## 2.5 Urvalsprocess och material: avgränsningar

Vi har utgått från ett målinriktat urval för att nå det material som ligger till grund för studiens analys. Ett målinriktat urval innebär enligt Bryman att forskaren medvetet väljer bort slumpmässiga faktorer och istället matchar urvalet med studiens syfte och frågeställning. På så sätt säkras urvalets relevans för att kunna besvara forskningsfrågan.<sup>27</sup> I det här fallet

---

<sup>22</sup> Svensson & Ahrne 2015, s. 25.

<sup>23</sup> Ibid.

<sup>24</sup> Bryman 2011, s. 355.

<sup>25</sup> Ibid, s. 355f.

<sup>26</sup> Johansson 2005, s. 313f.

<sup>27</sup> Bryman 2011, s. 392.

överensstämmer en sådan urvalsprocess väldigt väl med undersökningen. Eftersom vi utgår från att skildra en specifik händelse, då polisen som ett led av villkorstrappan förbjöd flaggor inför IK Sirius match mot IFK Norrköping 22 september 2021, blir det naturligt att urvalet kretsar kring matchdagen. Datumet för beslutet kom dagen före match. För att inkludera den mediala bevakningen från händelsens startskott har vi därför valt att analysera nyhetsartiklar från den 21 september 2021 till den 23 september 2021, dagen efter matchen på Studenternas IP.

Materialet har hämtats via databasen *Retriever* (före detta Mediearkivet) tillhörande Lunds universitet och sökordet som användes var "Sirius". Från sökresultatet valde vi ursprungligen ut samtliga 25 stycken sportartiklar, både i tryckt och digital media, från fem olika tidningar som på något sätt behandlade polisens beslut att stoppa flaggor och banderoller från Studenternas IP under matchen. Fördelningen såg ut enligt följande: *Upsala Nya Tidning* (11), *Aftonbladet* (4), *Expressen* (2), *Svenska Dagbladet* (5) och *Dagens Nyheter* (3). Av dessa 25 artiklar var totalt nio (9) stycken av artiklarnas brödtexter dubletter, antingen eftersom de hämtats från nyhetsbyrån *TT* eller för att de publicerats i både tryckt och digital version. Dock skiljde de sig åt antingen i form av bilder eller rubriksättning, vilket gjort att vi behållit dem i det större empiriska underlaget som alltså uppgår till totalt 25 artiklar.

### 2.5.1 Val av genre: om nyhetsartiklar inom sportjournalistik

Det finns ingen samstämmig definition på vad journalistiskt material består av, men i fråga om nyhetsartiklar finns det trots allt ett par utgångspunkter som kan hjälpa till att beskriva genren. Enligt Statens medieråds *Publicistguiden* är en nyhetsartikel en faktatext som informerar om en händelse och som förväntas vara fri från skribentens egna åsikter. Det finns krav på källkritik, att det som står i artikeln är sant och att alla sidor som berörs ska komma till tals.<sup>28</sup> Nyhetsartikeln skiljer sig på så vis från exempelvis reportaget, som ofta har en större närhet till berättelsen och större möjlighet för reflektion och saknar nyhetsartikelns krav på dagsaktualitet.<sup>29</sup> Enligt Björn Häger är en grundläggande disposition för en nyhetsartikel att den viktigaste informationen placeras högst upp i texten. Detta är enligt Häger en strategi och en utgångspunkt för journalister som syftar till att locka mottagare av texten till att läsa färdigt nyhetsartikeln.<sup>30</sup>

Empirin i den här uppsatsen är dock nyhetsartiklar hämtade från sportgenren. Studier av

---

<sup>28</sup> Statens medieråd och mediekompass, *Publicistguiden* (Stockholm: Statens medieråd, 2020), s. 26.

<sup>29</sup> Cecilia Aare, *Det tidlösa reportaget* (Lund: Studentlitteratur, 2011), s. 7, 19.

<sup>30</sup> Björn Häger, *Reporter. En grundbok i journalistik*. (Lund: Studentlitteratur, 2015), s. 58.

sportjournalistik visar enligt Jesper Enbom och Eric Carlsson att journalister inom genren i större utsträckning använder sig av stereotypa framställningsformer och anspelar mer på känslor och med språk som "...talar direkt till åskådarnas känslor" jämfört med andra genrer inom nyhetsjournalistik.<sup>31</sup> Den här typen av journalistik bidrar enligt Enbom och Carlsson till att göra materialet till en slags "vara" på marknaden. Det har gjort att sportjournalistik ofta uppfattats som mindre seriös, även om den de senaste åren fått större exponering och större intresse.<sup>32</sup>

## 2.6 Etiska överväganden

Etiska överväganden uppstår ofta i samband med undersökningar av människor och handlar om att de som är föremål för undersökningen ska ha fått ta del av syftet och gett sitt samtycke till att delta.<sup>33</sup> I det här fallet sker kontakten indirekt genom att vi studerar texter skrivna av olika journalister. Eftersom att texterna publicerats offentligt i tidningarnas mediekkanaler utgår vi från att både medierna och de enskilda journalisterna indirekt har gett sitt medgivande för att kunna bli föremål för journalistisk forskning och undersökning. Vi har av den anledningen därför valt att inte informera människorna bakom uppsatsens empiri om våra avsikter.

Vi vill i det här avsnittet också säga någonting om hur våra egna erfarenheter kan ha påverkat slutsatserna som dras i uppsatsen. Båda uppsatsförfattarna kommer själva från en fotbollsbakgrund och är integrerade i delar av en supporterkultur i Sverige. Även om vi varit noga med att inte låta personliga värderingar styra analysen och i största möjliga mån avsett att vara transparenta och presentera välgrundade resonemang för våra tolkningar går det inte att utesluta att forskarens egen förförståelse och erfarenheter spelar roll för hur materialet tolkas och vilka slutsatser dras.<sup>34</sup>

## 3 Teori

I detta avsnitt presenterar vi det teoretiska begreppet *intrig* (plot) med avstamp i Chatmans resonemang om narrativ teori. Vi kompletterar Chatmans teori om *intrig* med

---

<sup>31</sup> Jesper Enbom & Eric Carlsson, "Sportjournalistik", i *Handbok i journalistikforskning*, red. Michael Karlsson & Jesper Strömbäck, 2 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2019), s. 202, 205.

<sup>32</sup> *Ibid.*, s. 209.

<sup>33</sup> Göran Ahrne & Peter Svensson, "Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt", i *Handbok i kvalitativa metoder*, red. Göran Ahrne & Peter Svensson, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2015), s. 28f.

<sup>34</sup> Alexa Robertson, "Narrativanalys", i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, red. Göran Bergström & Kristina Boréus, 2 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 202005), s. 234.

*gestaltningsteorin*, först genom journalistikprofessorn Jesper Strömbäcks ord och därefter så som den beskrivs av statsvetaren och medieforskaren Robert Entman. Dessa två teoretiska utgångspunkter ligger till grund för hur vi har valt att analysera uppsatsens undersökningsmaterial.

### 3.1 Intrig (plot): berättelsens trädstam

I det teoretiska analysverktyg som har använts för att närma oss vår empiri är begreppet *intrig* centralt. Enligt Vulovic utgör intrigen det händelseförlopp som utspelar sig i berättelsen och som framställs av berättaren i en särskilt utvald ordning.<sup>35</sup> Chatman utvecklar begreppet och presenterar hur vi kan förstå berättelsens intrig genom att likna intrigen med ett träd. På trädstammen växer knoppar, och varje knopp representerar i sig möjliga fortsättningar på intrigen som kan ta vid när som helst. Från varje sådan "situationsknopp" växer i sin tur oräkneligt antal "händelsegrenar". En viktig distinktion är dock att dessa enbart är *möjliga* händelser och intrigens hela syfte är att väcka lyssnarens eller läsarens nyfikenhet att gissa sig fram till vad som ska hända i nästa förlopp. Den riktning, det vill säga den händelse, som berättelsen sedermera tar öppnar upp möjligheter för nästa "gren" att växa. På så sätt drivs berättelsens intrig framåt, av den som berättar, i en kronologisk ordning fram till avslutningen.<sup>36</sup>

#### 3.1.1 Intrigens relevans för journalistiskt berättande

Även om Chatmans beskrivning av det händelseförlopp som utgör intrigen är formulerat som ett sätt att analysera berättelser, ofta fiktion, är det ett resonemang som vi i den här studien vill visa går att applicera även på nyhetsartiklar. Vi kommer här alltså att använda Chatmans trädstamsmetafor som ett sätt att närma oss formuleringar och val också i det journalistiska berättandet. En händelse som den som beskrivs i problemformuleringen, när polisen förbjuder flaggor på Sirius läktare, har nämligen potential att ta flera olika vägar när den exempelvis nämns i en rubrik. Det finns olika röster att låta komma till tals och olika sätt att beskriva händelsen som alla potentiellt tar artikelns berättelse vidare i en ny riktning och vinkel. Det är alltså journalisten val av vad som ska ska framgå i texterna som leder vidare till nya händelser och karaktärer som tillsammans utgör det händelseförlopp vi här beskriver som intrig.

---

<sup>35</sup> Vulovic 2013, s. 58, 173.

<sup>36</sup> Chatman 1993, s. 20f.

### 3.2 Gestaltningsteorin och strävan efter objektivitet

Gestaltningsteorin är en av de mest använda teorierna inom medieforskning under de senaste decennierna. Strömbäck beskriver gestaltningsteorin utifrån tre delar. För det första handlar den om hur mediernas gestaltning av olika fenomen påverkar mottagarnas uppfattning om verkligheten. För det andra kan, enligt Strömbäck, mediernas gestaltning av verkligheten på ett visst sätt tolkas utifrån ett maktperspektiv. Strömbäck menar att hur verkligheten gestaltas i medier kan reproducera ett visst maktcentrum eller stärka en ideologisk utgångspunkt. För det tredje handlar gestaltningsteorin om innehållet i medier och vad detta innehåll egentligen representerar. En aspekt som vem eller vilka som representeras i innehållet i medierna kan då undersökas.<sup>37</sup>

En vanlig föreställning är att medier, speciellt nyheter, förmedlar en objektiv bild av verkligheten. Häger framhäver till exempel strävan efter en objektiv rapportering som en grundpelare inom journalistiken. Även om objektivitet enligt Häger är ett omdiskuterat begrepp inom journalistiken är det ett ideal som fortfarande eftersträvas.<sup>38</sup> Som mottagare av nyheter förväntas du enligt denna föreställning således få en objektiv nyhetsrapportering. Enligt Strömbäck legitimerar detta synsätt journalistens roll som en objektiv förmedlare av nyheter och skapar en maktposition där medier innehar en *beskrivningsmakt*. Det finns enligt Strömbäck dock inget stöd för detta synsätt inom forskningsdisciplinen.<sup>39</sup>

Istället framhäver Strömbäck att bara ett faktum som att verkligheten är obegränsad och mediernas format är begränsat gör att nyheter präglas av de val som görs av redaktioner och enskilda journalister. Vidare menar Strömbäck att en del av dessa val är medvetna, men en stor del är rutiniserade. Det sistnämnda innebär att val fattas utifrån institutionella rutiner och att många beslut inte betraktas som val utan som självklarheter.<sup>40</sup>

Strömbäck exemplifierar detta genom att skriva om journalister och nyhetsvärderingar. Enligt honom är resonemanget om vad som är en nyhet eller inte ett typexempel på ett val som baseras på värderingar och institutionella rutiner. Även om dessa nyhetsvärderingar är rutinmässiga, och enligt Strömbäck "sitter i väggarna", förändrar det inte det faktum att journalisten gör ett val, omedvetet eller ej.<sup>41</sup>

Utifrån ovanstående resonemang kan gestaltningsteorin användas för att frånsä att

---

<sup>37</sup> Jesper Strömbäck, *Makt medier och samhälle. En introduktion till politisk kommunikation* (Lund: Studentlitteratur, 2014), s. 129.

<sup>38</sup> Häger 2015, s. 25f.

<sup>39</sup> Strömbäck 2014, s. 119f.

<sup>40</sup> Ibid, s. 120.

<sup>41</sup> Ibid.

bilden av att journalistiska nyheter ses som spegelbilder av verkligheten. Istället anser anhängare till denna disciplin att de snarare ska ses som rekonstruktioner eller gestaltningar av verkligheten.

### 3.2.1 Robert Entman: mediernas val – en makt över medvetandet

Entmans artikel “Framing Toward Clarification of a Fractured Paradigm” från 1993 anses vara en av de mest inflytelserika artiklarna som publicerats av forskare inom gestaltningsteorin.<sup>42</sup> Grundläggande för Entmans resonemang om gestaltning är att medier väljer ut vissa aspekter av en upplevd verklighet och framhäver dessa i sin rapportering. Gestaltningar handlar enligt Entman i grunden om urval och uppmärksamhet. De aspekter som framhävs bidrar till en viss problembeskrivning, orsaksförklaring, värderande omdömen och/eller problemlösningar.<sup>43</sup>

Det är på så sätt som gestaltningsteorin kan göra anspråk på att förklara hur och varför människor uppfattar någonting som ett problem, samt hur de värderar problembeskrivningen och eventuellt väljer att agera utifrån den *frame* som presenterats för dem. Enligt Entman fungerar gestaltning på så sätt genom att särskilda stycken med information väljs ut och gestaltas på ett sätt som gör dem mer anmärkningsvärda, meningsfulla och minnesvärda för den som tar del av texten. Detta kan enligt Entman exempelvis göras genom att texter placeras på en särskild plats för läsaren, repeteras eller associeras med symboler eller kulturella aspekter som är bekanta för mottagaren. En sådan typ av kommunikation från avsändare till mottagare innebär enligt Entman ett bruk av makt, eftersom gestaltningen med andra ord utövar ett inflytande över människors medvetande.<sup>44</sup>

## 4 Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för hur kunskapsläget ser ut inom aktuellt ämne. Vi tar upp vad forskningen säger om mediers makt att påverka människor, berör skandaljournalistik i en sportkontext och lägger ett stort fokus på hur narrativet om supportrar och våldsamheter kring svenska fotbollsarrangemang har sett ut historiskt.

---

<sup>42</sup> Ibid, s. 120f.

<sup>43</sup> Robert Entman, “Framing Toward Clarification of a Fractured Paradigm”, *Journal of Communication*, 43:4 (1993), s. 52f.

<sup>44</sup> Ibid, s. 51ff..

## 4.1 Lång tradition av forskning kring mediernas effekter

Redan på 1960-talet studerade Maxwell McCombs och Donald Shaw vilken effekt massmedierna hade på vad människor ansåg vara viktiga frågor i samhället. De kom fram till att medierna var den kontakt som människor hade för att skapa sig en uppfattning om hur den föreställda verkligheten såg ut.<sup>45</sup> McCombs själv hänvisar gärna till klassikern Walter Lippman, som menade att allmänhetens opinion inte enbart är en reflektion av dess omgivning – utan även den *pseudoomgivning* som är konstruerad av nyhetsmedierna.<sup>46</sup> Det är övertygelserna från bland annat dessa studier som har banat väg för det som kommit att kallas för dagordningsteorin, som än idag bär på föreställningen om medier som en mäktig aktör som i allra högsta grad bidrar till människors upplevelse av hur verkligheten är beskaffad.<sup>47</sup>

## 4.2 Skandalernas makt inom sportjournalistiken

När det gäller svensk fotboll finns det flera exempel på berättelser som kan falla inom ramen dels för sportjournalistik, men också inom skandaljournalistik. Ett exempel i relativ närtid är matchen i Svenska Cupen mellan IFK Göteborg och Gais 2019 som avbröts i halvtid efter att ett stort antal fyrverkeripjäser avfyrats från IFK:s kortsida.<sup>48</sup> Ett annat är när en då 18-årig supporter till Malmö FF stormade planen i derbyt mot Helsingborgs IF 2011 och knuffade målvakten Pär Hansson.<sup>49</sup>

Enligt Lisa Nord har skandaler en hög prioritet inom nyhetsvärdering. De avvikelser från normaliteten som en skandal innebär får stor plats i det journalistiska berättandet. Det finns en intensitet i skandaljournalistik som enligt Nord även präglas av ett tillspetsat narrativ som ofta målar upp en polariserad historia som både karaktäriseras av individfokus och stereotyper.<sup>50</sup> Eller som S. Elizabeth Bird uttrycker det: “all media scandals are stories, but not all stories are scandals”.<sup>51</sup> Hon jämför medier med muntlig kommunikation och historier som berättas

---

<sup>45</sup> Maxwell McCombs & Donald Shaw, “The agenda setting function of mass media”, *Public Opinion Quarterly* 36:2 (1972), s. 178, 184-185.

<sup>46</sup> Maxwell McCombs, *Om medierna, politiken och opinionsbildningen*, (Stockholm: SNS Förlag, 2006), s. 25.

<sup>47</sup> Jesper Strömbäck, *Makt medier och samhälle. En introduktion till politisk kommunikation* (Stockholm: SNS Förlag, 2009), s. 102f.

<sup>48</sup> Mattias Tengblad & Hector Junelind, “Så kunde de ta in raketer på arenan”, *Expressen* 25/9 2019, <https://www.expressen.se/gt/sport/fotboll/allsvenskan/tvingas-bryta-derbyt-hoppas-det-gick-bra/> [Hämtad 2021-10-28]

<sup>49</sup> Daniel Grefve & Johan Flinck, “Tog sig in på planen och gick till attack”, *Aftonbladet* 24/5 2011, <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/vm3XxL/tog-sig-in-pa-planen-och-gick-till-attack> [Hämtad 2021-10-28]

<sup>50</sup> Lisa Nord, “Journalistiska drev och skandaljournalistik”, i *Handbok i journalistikforskning*, red. Michael Karlsson & Jesper Strömbäck, 2 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2019), s. 300.

<sup>51</sup> S. Elizabeth Bird, “What a Story!”, i *Media Scandals*, red. James Lull & Stephen Hinerman, (Oxford: Polity Press, 1997), s. 102.

från person till person. Enligt Bird har båda två gemensamt att de skapar ett narrativ utifrån bekanta teman som ständigt återupprepar sig och att det finns två stycken roller: en som berättar och en som lyssnar, varav den senare kan fortsätta forma berättelsen för nästa lyssnare.<sup>52</sup>

Det är en bild som delas av David Rowe, som har tittat på skandaljournalistik specifikt ur en sportjournalistisk kontext. Enligt Rowe besitter sportjournalistiken makten att svänga en opinion från ett håll till ett annat, exempelvis genom att ge individer rollen som hjälte eller antagonist. Ett sådant exempel var enligt Rowe fotbollsspelaren David Beckham, som gick från närmast ett hatobjekt i medierna efter en utvisning mot Argentina i VM 1998 till att därefter bli hyllad hjälte då han avgjorde mot samma nation i VM fyra år senare.<sup>53</sup>

### 4.3 Stigmatiseringen av supportrar i medier: huliganbegreppet etableras

En av de som studerat hur narrativet om fotbollssupportrar berättas genom medier är Aage Radmann. Han har koncentrerat sig på supportrar med våldskapital, ofta kallade "huliganer" i medier.<sup>54</sup> Radmann poängterar dock att huligandefinitionen rymmer mer än enbart fysiska slagsmål, och hänvisar till Brottsförebyggande rådets definition av huliganism från 2008 som även lyfter in exempelvis ordningsstörningar som pyroteknik, inkastning av föremål på planen eller planinvasioner.<sup>55</sup>

Enligt Radmann har tidigare och internationell forskning åskådliggjort att medier under 1970-90-talet skapat en avvikande bild av huliganen som "den andra". Bland annat genom stigmatisering av aktörerna, förmedlad moralpanik, förenklad bild av våldets komplexitet och att lösningarna på det beskrivna problemet bör ske genom "hårdare kontroll" som på så vis får legitimitet.<sup>56</sup>

Radmann argumenterar i sin avhandling också för att samma berättelser tenderar att berättas i svenska medier, och exemplifierar med hur *Kvällsposten* (då kallad *iDag*) skrev om en förväntad huliganism i samband med att Sverige arrangerade fotbolls-EM 1992. *Kvällsposten* följde enligt Radmann en medielogik som i förlängningen bidrar till ett försvagat förtroendekapital hos fotbollssupportrar generellt, även de som inte brukar våld.<sup>57</sup> Radmann studerade även nyhetsrapporteringen kring det avbrutna Skånederbyt mellan

---

<sup>52</sup> S. Elizabeth Bird 1997, s. 104.

<sup>53</sup> David Rowe, *Sport, Culture and the Media*, 2. uppl. (Maidenhead: Open University Press, 2004), s.109-110.

<sup>54</sup> Aage Radmann, *Huliganlandskapet: Medier, våld och maskuliniteter* (Malmö: Malmö högskola, 2013), s. 21.

<sup>55</sup> Radmann 2013, s. 14.

<sup>56</sup> Ibid, s. 61f.

<sup>57</sup> Ibid, s. 64f.



Malmö och Helsingborg 2011, och kom fram till liknande slutsatser kring “gammelmediers” förhållningssätt till händelsen. Nyhetsrapporteringen återskapade den “huliganpjäs” som setts tidigare i medier, bidrog till moralpanik samt uppmaningar om att stävja det eskalerande våldet.<sup>58</sup>

På senare tid har sociala mediers utveckling bidragit till att utmana ovanstående medielogik. Supportrar som inte känner igen sin supporterkultur som den beskrivs i traditionella mediers narrativ har fått kanaler för att nu kunna kontrollera sin egen berättelse.<sup>59</sup> Radmann poängterar dock att även om traditionella mediers tolkningsföreträde av supporterkultur och idrottsrelaterat våld på så vis har försvagats, så har de fortfarande en större tyngd och genomslagskraft jämfört med sociala medier när det kommer till att förmedla en berättelse om huliganlandskapet i Sverige.<sup>60</sup>

## 5 Resultat och analys

I det här avsnittet kommer ett utdrag av uppsatsens empiri att presenteras och granskas analytiskt. Chatmans resonemang om intrig (plot) är ett centralt begrepp i analysen, precis som övriga delar från berättelsens innehållsdimension (se avsnitt 2.3) som fungerar som analysens ramverk. Även Entmans gestaltningsteori utgör en teoretisk utgångspunkt från vilken vi analyserar de utvalda artiklarna. Vi kommer även att lyfta in idéer och argument från den tidigare forskning vi presenterade i avsnitt 4 för att kasta ytterligare ljus på materialet.

### 5.1 Vilka *handlingsramar* återfinns i materialet?

I det analyserade materialet lyfts en tydlig inledning på intrigen fram, nämligen polisens beslut att förbjuda flaggor på Sirius match mot Norrköping på Studenternas IP. Gemensamt för artiklar från alla fem tidningar är att händelsen framträder redan i en betydande del av rubrikerna och är på så vis ett tydligt startskott för berättelsens handlingsram. Ingen av tidningarna eller dess journalister väljer en alternativ början, som till exempel att inleda intrigen med en läktarskandal eller någonting annat som skulle kunna ha motiverat förbudet. Flaggförbudet framgår bland annat i åtta av artiklarnas rubriksättningar i *Upsala Nya Tidning*. Vi ser ett exempel på detta i Henrik Söderlunds artikel från 21 september i samma tidning, då

---

<sup>58</sup> Aage Radmann, “Att äga en (huligan-)berättelse: Mediers konstruktion av fotbollsvåld”, *Scandinavian Sport Studies*, 3 (2012), s. 107f.

<sup>59</sup> Ibid, s. 66f.

<sup>60</sup> Ibid, s. 65-67.

vi som mottagare utsätts för det som kallas *in medias res*.<sup>61</sup> Söderlund gör valet att gå rakt in i händelsernas centrum i den ingress han har författat i nämnda artikel:

Sirius tvingas stoppa sina supportrar från att ha banderoller och så kallade overhead-flaggor på läktarna under onsdagens hemmamatch mot Norrköping. Detta i enlighet med ett nytt polistillstånd.<sup>62</sup>

Intrigens inledning presenteras även i andra exempel. I Fredrik Anderssons artikel "Polisen förbjuder banderoller på läktaren i Sirius match" i *Aftonbladet*, även den från 21 september, adderas dessutom en ny sekvens: aktörer som höjer sina röster och kritiserar polisens beslut. Anderssons artikel följer en särskild ordningsföljd. Beslutet om att inte tillåta banderoller och OH-flaggor nämns högst upp i brödtexten. Det beskrivs hur Sirius har överklagat beslutet, det vill säga reagerat på händelsen, men förlorat slaget då överklagan nekats. Därefter följer fyra citat från Sirius säkerhetsansvariga Joakim Lundberg, där han får utrymme att förklara klubbens reaktion och beklaga att beslutet har fattats. Artikelns avslutas med att referera till tre personer utanför Sirius som har uttalat sig kritiskt på Twitter om polisen: Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson och fotbollsspelarna David Mitov Nilsson och Pontus Jansson. Händelseförloppet sammanfattas i artikelns ingress:

På onsdagskvällen tar Sirius emot IFK Norrköping i allsvenskan. Nu förbjuder polisen banderoller och större flaggor på läktarna under matchen. Ett beslut som rört upp känslor. – Vi är inte glada över det här, säger Sirius säkerhetsansvarige Joakim Lundberg.<sup>63</sup>

Händelseförloppet återges i en liknande ordning även i *Expressen*. I en artikel från samma datum presenteras intrigen i ingressen genom författaren Jonatan Pinheiro Diamant:

Det blir inga flaggor på läktarna mellan Sirius och IFK Norrköping. Det får Pontus Jansson att rasa mot Polisen. "Vilket jäkla haveri alltså. Vad är det för tomtar på höga poster?", skriver Jansson på Twitter.<sup>64</sup>

---

<sup>61</sup> Vulovic 2013, s. 58.

<sup>62</sup> Henrik Söderlund, "Polisens beslut – flaggor förbjuds på Siriusläktare", *Upsala Nya Tidning* (UNT) 21/9 2021, <https://unt.se/bli-prenumerant/artikel/l6vkdvj> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>63</sup> Fredrik Andersson, "Polisen förbjuder banderoller på läktaren i Sirius match", *Aftonbladet* 21/9 2021, <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/qWvIEz/polisen-forbjuder-banderoller-pa-laktaren-i-sirius-match> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>64</sup> Pinheiro Diamant, *Expressen* 21/9 2021.

Även Pinheiro Diamants artikel har alltså en liknande ordning av händelserna som *Aftonbladets* artikel. Artikeln inleds med att berätta att det är match, men att det inte är vilken match som helst eftersom “klubbens supportrar [får] inte stötta laget med flaggor eller andra tifoarrangemang”.<sup>65</sup> Sirius kritiska hållning till beslutet presenteras därefter, och precis som i tidigare nämnd artikel inkluderas kritiska twitterinlägg från Pontus Jansson, men också *Discovery Plus* kommentator Jonas Dahlqvist. Det kanske mest intressanta ur denna händelse är dock avslutningen. Här ser vi nämligen ett exempel på det som Chatman kallar för *open plot*.<sup>66</sup> En slags cliffhanger som väcker mottagarens nyfikenhet eftersom att händelserna nu kan ta flera olika vägar snarare än ett givet slut på berättelsen:

IFK Norrköping har kommenterat flaggförbudet på sin hemsida. – Vi har precis som IK Sirius svårt att förstå motiveringen i detta villkor och tror att beslut likt detta, som inte arbetats fram tillsammans med arrangören, har en negativ effekt och innebär en ökad risk för ordningsstörningar, säger Johan Schollin, evenmangs- och säkerhetschef i klubben.<sup>67</sup>

Vi ser två andra liknande exempel på *open plots* kopplat till reaktionshändelsen på flaggförbudet. Det första hittar vi en dag före avspark i tidigare nämnda Anderssons artikel i *Aftonbladet*. Andersson har valt ut ett citat från Joakim Lundberg (Sirius säkerhetsansvarige) som säger att “Det blir spännande att följa imorgon hur det här utvecklar sig, det har rört upp väldigt mycket känslor märker man”.<sup>68</sup> Även det andra exemplet är publicerat dagen innan match den 21 september, men hämtas återigen från Söderlund i *Upsala Nya Tidning*. Det byggs en förväntan om att någonting kommer hända, och att supportrar kommer spela en huvudroll, då det valda citatet från Sirius klubbdirektör Christer Abrahamsson presenteras enligt följande från tidningen:

**Hur tror du att supportrarna kommer motta förbudet?**

– Tidigare när den här typen av kollektiva inskränkningar gjorts har de inte tagits emot särskilt väl. Jag förväntar mig en liknande reaktion den här gången.

**Hur kan det komma att yttra sig?**

– Det vet jag inte. Man tycker från framför allt ståplats att man går in och stör en väldigt fin supporterkultur.<sup>69</sup>

---

<sup>65</sup> Ibid.

<sup>66</sup> Chatman 1993, s. 21.

<sup>67</sup> Pinheiro Diamant, *Expressen* 21/9 2021.

<sup>68</sup> Andersson, *Aftonbladet* 21/9 2021.

<sup>69</sup> Söderlund, *UNT* 21/9 2021.

Polisens beslut att förbjuda flaggor kan här ses som den trädstamsmetafor som Chatman använde för att beskriva intrigens plats i en berättelse. Från den här trädstammen, det vill säga polisens flaggbeslut, växer grenar med potentiella nya händelser. Den händelse som faktiskt sker, att aktörer höjer röster mot flaggbeslutet, är som vi sett ovan inget stängt slut på berättelsen. Nyhetsartiklarna som publiceras efter matchen, när vi har facit i hand, tar nämligen vid där den så kallade cliffhangern lämnades. Malena Johanssons ingress i en artikel i *Dagens Nyheter* den 22 september, samma dag som matchen, är ett exempel på detta då hon presenterar en sammanfattning av intrigerna och en ny händelse som nu adderats till berättelsen:

Polisens restriktioner för banderoller och flaggor på Sirius läktare har skapat debatt. Bland andra SD-ledaren Jimmie Åkesson och Premier League-spelaren Pontus Jansson är kritiska. Inför matchen protesterade både spelare och supportrar mot myndighetens beslut.<sup>70</sup>

I ovanstående stycke ser vi alltså hur ett händelseförlopp vi även sett i andra medier återges, och hur en ny och tredje händelse har adderats i kedjan som inledde med ett flaggförbud och följdes av en kritisk debatt. Här kommer nämligen också ett svar på vilken väg den *open plot* som karakteriserade de första reaktionerna på flaggbeslutet tog. Vi ser ett annat exempel på detta i Jonathan Nilssons presentation av händelseförloppet i *Svenska Dagbladet* (även publicerad i *Aftonbladet*) den 23 september:

Den stora snackisen inför det allsvenska mötet i Uppsala var polisens förbud mot banderoller, större flaggor och andra föremål som kan maskera supportrarna på matchen. När det var dags för avspark vecklade spelarna i bortalaget IFK Norrköping ut en banderoll. "Rädda svensk fotboll" stod det. Ett budskap riktat mot polisens strategi mot ordningsstörningar kopplat till idrott, som kan sammanfattas med begreppet villkorstrappan. Ett flertal bengaler tändes under kvällen och budskapet "skrota villkorstrappan" stod att läsa både vid hemma- och bortaklacken.<sup>71</sup>

På kvällen den 22 september, efter matchen, väljer även *Upsala Nya Tidnings* Söderlund att presentera händelsen av att det brann bengaler på läktarna i kölvattnet av polisens beslut att förbjuda flaggor. I hans artikel med rubriken "42 pyrotekniska pjäser brann – trots förbudet" görs en återblick till polisens pressmeddelande där de motiverar beslutet att förbjuda

---

<sup>70</sup> Malena Johansson, "Publik och spelare markerade mot polisens flaggförbud: "En yttrandefrihetsfråga"", *Dagens Nyheter* (DN), 22/9 2021, <https://www.dn.se/sport/publik-och-spelare-markerade-mot-polisens-flaggforbud-en-yttrandefrihetsfraga/> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>71</sup> Jonathan Nilsson, "Protesten: Rädda svensk fotboll", *Svenska Dagbladet* (SVD), 23/9 2021.

banderoller och OH-flaggor på grund av möjligheten för individer att maskera sig och använda pyroteknik. Därefter återgår journalisten till den händelse som introducerats redan i rubriken: att det trots förbudet ändå brändes både på Sirius och Norrköpings kortsidor. Det här är ett exempel på hur det som Chatman benämner som *flashbacks* används: berättelsens ordning skapas av återblicken till det som skett i ett tidigare skede.<sup>72</sup> Det här kan också beskrivas som en *analeps*, det vill säga en tillbakablick till en särskild plats i intrigen som lett fram berättelsen till där den befinner sig nu.<sup>73</sup>

Vad som nu driver berättelsen vidare är just protesterna mot förbudet samt pyrotekniken på läktaren. *Flashbacks*, alternativt *analepser*, används återigen som ett sätt att kasta tillbaka mottagaren till ett tidigare händelseförlopp för att addera ytterligare en händelse. Vi ser ett exempel på detta i David Rydell och Andreas Sjölin's artikel i *Upsala Nya Tidning* från 23 september med rubriken "Polisen slopar förbudet: 'Förståelse för supportrarna'". Artikeln inleds med att ta mottagaren genom en slags tidslinje från intrigens början till så långt den hittills har hunnit:

I måndags kom beslutet att Sirius tvingas stoppa sina supportrar från att ha banderoller och så kallade overhead-flaggor på läktaren. Klubben överklagade beslutet utan framgång och förbudet skapade oro i hela fotbollssverige. Såväl spelare som supportrar riktade skarp kritik mot förbudet som visade sig ha motsatt effekt. Under kvällen tändes 42 pyrotekniska pjäser och rök spred sig på läktaren. I övrigt rapporterades brott mot både maskeringsförbudet och ordningslagen.<sup>74</sup>

Stycket följs av att Magnus Almerfors, operativ samordnare på polisen, uttrycker en förståelse för supportrarnas frustration. Därefter får vi ta del av en kritisk vändpunkt i handlingen: "Nu backar myndigheten".<sup>75</sup> Det framstår inledningsvis som att vi har ett stängt slut på berättelsen, det som Chatman definierar som *closed plot* eller ett *closure*, med en avslutning som mottagaren inte sällan på förhand kan förutse.<sup>76</sup>

Ett annat typ av slut används dock i Johanssons artikel i *Dagens Nyheter* från 23 september, då mottagaren snart förstår att det handlar om ett slag som är vunnet, men att "kriget" fortfarande pågår. Det uttrycks i avslutningen av hennes text som lyfter fram att

---

<sup>72</sup> Chatman 1993, s. 626.

<sup>73</sup> Vulovic 2013, s. 171.

<sup>74</sup> David Rydell och Andreas Sjölin, "Polisen slopar förbudet: 'Förståelse för supportrarna'", *Upsala Nya Tidning* (UNT), 23/9 2021, <https://unt.se/bli-prenumerant/artikel/r9190ozl> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>75</sup> Ibid.

<sup>76</sup> Chatman s. 21.

polisen inte kan svara på om beslutet kan komma att tas tillbaka, vilket förstärker bilden av att berättelsen i *Dagens Nyheter* inte slutar i och med att myndigheten i det här fallet backade:

I en intervju med Fotbollskanalen senare på kvällen säger han [Magnus Almerfors, operativ samordnare på polisen] att han inte kan svara på om åtgärden kommer tillbaka eller ej. – Vi ska understryka att det handlar om den här matchen. Vi har inte tagit beslut om att det rör sig om fler matcher, utan det handlar om den här specifika matchen utifrån tidigare lägesbilder från matchuppföljningar som varit, säger han till sajten.

Förtydligande: Artikeln uppgav tidigare att polisen gav besked om att förbudet slopas. I en senare intervju framgick att det inte är fastställt.<sup>77</sup>

Ett avslutande exempel på hur en intrig med *open plot* framförs i materialet är Hugo Månssons artikel i *Aftonbladet* från 23 september om IFK Göteborgs uppmaning till polisen att sluta praktisera villkorstrappan. Artikeln är publicerad efter Sirius match mot Norrköping och efter att Polismyndigheten backade från flaggbeslutet. Månssons ingress berättar att det här är en berättelse som kommer att fortsätta, men att vad som ska hända inte på något sätt är givet då det inte finns någon replik från polisen:

Polisens omdiskuterade villkorstrappa har stött på stor kritik. Nu uppmanar IFK Göteborg att omedelbart upphöra tillämpningen. “För att ge parterna runt svensk fotboll en möjlighet att enas om en ny arbetsmodell för samverkan” skriver klubben i ett pressmeddelande.<sup>78</sup>

## 5.1.2 Sammanfattning av materialets handlingsram

För att kort rekapitulera materialets handlingsram visar vårt resultat att det finns oerhört få avvikelser mellan de fem tidningarna i fråga om hur intrigen presenteras och vilka händelser som utgör intrigen och Chatmans trädstam. Vi kan därför tillåta oss att generalisera och se en gemensam handlingsram och intrig bestående av en händelsekedja med fem delar som ser ut enligt följande:

### 1. Polisen förbjuder flaggor.

---

<sup>77</sup> Malena Johansson, “Polisen om Sirius flaggförbud: “Förståelse för supportrarna””, *Dagens Nyheter* (DN), 23/9 2021, <https://www.dn.se/sport/polisen-slop-ar-sirius-flaggforbud-forstaelse-for-supportrarna/> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>78</sup> Hugo Månsson, “IFK Göteborgs uppmaning – skrota villkorstrappan”, *Aftonbladet* 23/9 2021, <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/IVv6L9/ifk-goteborgs-uppmaning--skrota-villkorstrappan> [Hämtad: 2021-11-01]

2. En allians inom fotbollen skapas som kritiserar polisens förbud. Spänningen och intrigen byggs upp.
3. Kritiken förkroppsligas genom protester mot polisen. Spelare tar in flaggor på plan och supportrar bränner pyroteknik på läktarna.
4. Polisen erkänner sig besegrade i slaget.
5. Berättelsen får ett överraskande slut genom ett så kallat *surprise ending*: polisen har inte gett upp kriget.

I nästa avsnitt lämnar vi frågan om vad som händer i berättelsen och analyserar istället hur handlingsramen egentligen *gestaltas* för mottagaren.

### 5.1.3 Hur gestaltas artiklarnas handlingsram?

Den första händelsen som identifieras i materialet är polisens beslut att förbjuda flaggor och banderoller på läktaren. Entman framhäver att gestaltning handlar om att medier väljer ut vissa aspekter av en upplevd verklighet och framhäver dessa. De aspekter som framhävs bidrar till en viss problembeskrivning, orsaksförklaring, värderande omdömen och/eller problemlösningar.<sup>79</sup> Utifrån Entmans resonemang är användningen av begreppet *förbud* ett noterbart val av journalisterna för att beskriva det problem som driver händelseförloppet framåt. Begreppet används i rubriken i 15 av 22 artiklar som beskriver att flaggor inte längre kommer att vara tillåtet. I Månssons artikel i *Aftonbladet* 22 september beskriver polisen själva sitt beslut som att det inte handlar “om ett förbud utan om en begränsning”.<sup>80</sup>

Istället för att anamma polisens terminologi syns en gemensam trend i materialet som helhet att istället använda sig av just ordet *förbud*. Ett ord som också väljs ut för att beskriva händelsen via Sirius representanter i *Upsala Nya Tidnings* artikel “Polisens beslut – flaggor förbjuds på Siriusläktare” från 21 september: “– Det som blir den absoluta följden av det här är att all form av tifon och större flaggor därigenom förbjuds, säger Sirius klubbdirektör Christer Abrahamsson.”<sup>81</sup>

Händelsen beskrivs på två olika sätt av aktörerna, men begreppet *förbud* är följaktligen det som i högst utsträckning används av journalisterna för att beskriva problemet bakom konflikten i det analyserade materialet. Begreppet placeras högt upp i texterna och

---

<sup>79</sup> Entman 1993, s. 52.

<sup>80</sup> Hugo Månsson, “Polisen svarar på kritiken: ‘Handlar inte om ett förbud’”, *Aftonbladet*, 22/9 2021, <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/345anv/polisen-svarar-pa-kritiken-handlar-inte-om-ett-forbud> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>81</sup> Henrik Söderlund, “Polisens beslut – flaggor förbjuds på Siriusläktare”, *Upsala Nya Tidning*, 21/9 2021, <https://unt.se/artikel/16vkqdvj> [Hämtad: 2021-11-01]

återanvänds flitigt. Detta kan relateras till Entmans resonemang om att särskilda stycken med information väljs ut och gestaltas på ett sätt som gör dem mer anmärkningsvärda, meningsfulla och minnesvärda för publiken.<sup>82</sup> Valet att beskriva polisens aktion som ett förbud istället för en begränsning kan också analyseras utifrån Entmans teori om att hur någonting gestaltas kan leda till värderande omdömen om någonting eller någon.<sup>83</sup> Problembeskrivningen av polisens beslut som ett förbud istället för en begränsning kan tolkas som en värdering från skribenterna. Ett förbud är till skillnad från en begränsning någonting definitivt och har en hårdare underton.

Orsaksförklaringen till problembeskrivningen utgår främst från de som har drabbats av polisens aktion och reagerat negativt på händelsen, men även aktörer som befinner sig utanför skottlinjen och som reagerat på ett liknande sätt. Exempel på sådana aktörer är personer inom fotbollssverige, journalister och politiker. Kritiken från den här sidan framhävs och placeras ofta i rubrik och ingress, samt tidigt i brödtexten. Vi ser ett exempel på detta i en artikel i *Svenska Dagbladet* och *Upsala Nya Tidning* av Mattias Owen (TT) från 22 september: "Polisens beslut att stoppa flaggor och banderoller under matchen mellan Sirius och Norrköping har rört upp känslor."<sup>84</sup>

Ett annat exempel där ordet *förbud* visserligen inte används i formuleringen, men där polisens beslut gestaltas som ett problem som drabbar publikens återkomst till arenan negativt hittar vi i Vendela Ögrens "Viktigt att inte börja med ett öppet krig" i *Expressen* den 22 september: "Efter ett och ett halvt år ska de allsvenska läktarna fyllas till max igen. Samtidigt påverkas publikfesten av polisens arbete på arenorna."<sup>85</sup>

Enligt Häger är en journalistisk utgångspunkt att alltid börja en nyhetsartikel med den intressantaste informationen för att locka läsaren.<sup>86</sup> Utifrån ovanstående exempel kan det därför argumenteras för att polisens agerande beskrivs som orsaken bakom konflikten. Polisens resonemang om att beslutet syftar till att förhindra maskering vid användande av pyroteknik reduceras till hänvisningar till ett pressmeddelande i Ögrens artikel. Polisens arbete, som enligt artikeln kan tolkas att riskera att förstöra publikfesten, förekommer tidigt i Ögrens text. Det är först längre ner i artikelns brödtext som polisens pressmeddelande som

---

<sup>82</sup> Entman 1993, s. 53.

<sup>83</sup> Ibid, s. 52

<sup>84</sup> Mattias Owen/TT, "Efter flaggförbudet: "Skapar enormt stora svallvågor" *Svenska Dagbladet* 22/9 2021 <https://www.svd.se/efter-flaggförbudet-skapar-enormt-stora-svallvågor> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>85</sup> Vendela Ögren, "Viktigt att inte börja med ett öppet krig", *Expressen* 22/9 2021, <https://www.expressen.se/sport/fotboll/allsvenskan/viktigt-att-inte-borja-med-ett-oppet-krig/> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>86</sup> Häger 2015, s. 58.



motiverar myndighetens beslut presenteras för läsaren: “Genom flertalet observationer har det konstaterats att tygstycken som förts in på arenor av enskilda åskådare används för att dölja hantering av pyroteknik.”<sup>87</sup>

I enlighet med Entmans resonemang om urval och repetition kan vi tolka gestaltningen av polisens agerande som orsaken till det problem som målas upp. Orsaksförklaringen gestaltas genom att aktörer som kritiserar polisens beslut placeras högt upp i texten och förekommer upprepade gånger i artiklarna. Tolkningen kan relateras till Entmans argumentation om att information och händelser får en särskild betydelse beroende på vilken plats den har i texten. Det går därför att argumentera för att stycken som innehåller kritik riktad mot polisen blir mer anmärkningsvärda, meningsfulla och minnesvärda för publiken.<sup>88</sup> Vidare skriver Entman att hur en konflikt gestaltas avgör hur mottagare av texten förstår konflikten, vad de kommer ihåg och hur de väljer att agera utifrån detta.<sup>89</sup> Detta leder oss vidare till de lösningar på problemet som presenteras i materialet.

Problemlösningar kan enligt Entman identifieras när problembeskrivning och orsaksförklaring är fastställd.<sup>90</sup> Eftersom problembeskrivningen och orsaksförklaringen utgår från den ena sidan av konflikten (polisen) faller problemlösningar även på den här sidan. Detta är noterbart då flera av artiklarna använder sig av en liknande retorik, som vanligtvis förekommer i supporterled. I analyserat material illustreras detta i bildsättningen i *Upsala Nya Tidnings* artikel av Mattias Owen/TT från den 22 september 2021, i *Upsala Nya Tidnings* artikel från den 23 september 2021 av TT och i *Expressens* artikel från den 22 september 2021 av Vendela Ögren. Dessa artiklar innehåller en bild som föreställer supportrar ståendes bakom en banderoll med budskapet “skrota villkorstrappan” (se bilaga för bilder). “Skrota villkorstrappan” är en fras som återkommer i den här kritiken, vars budskap utifrån argumenterad gestaltning framstår som lösningen på problemet. Denna fras har använts av fotbollssupportrar för att markera mot polisens metoder, som de upplever som orättvisa.<sup>91</sup> Ett liknande sätt att uttrycka sig exemplifieras i Johanssons artikel i *Dagens Nyheter* från den 22 september 2021, där journalisten framhäver detaljer som beskriver vad som kan uppfattas som en enad front mot polisens agerande mot supportrarna:

---

<sup>87</sup> Ögren, *Expressen* 22/9 2021, 2021.

<sup>88</sup> Entman 1993 s. 53.

<sup>89</sup> Ibid, s. 54.

<sup>90</sup> Ibid.

<sup>91</sup> Ögren, *Expressen* 22/9 2021, 2021.

Under Sirius match mot IFK Norrköping på onsdagskvällen fick man inte hålla upp så kallade OH-flaggor och banderoller på läktarna. Men på planen hade bortalagets spelare inför avspark med sig en stor flagga där det stod ”rädda svensk fotboll”. Tränaren Rikard Norling hade ett emblem på kavajslaget med samma symbol, från supportertrarnas kampanj mot den så kallade villkorstrappan.<sup>92</sup>

I brödtexten i samma artikel kan vi längre ned läsa att supportertrarna sedan väljer att protestera mot polisen genom att tända bengaler på läktaren. Stycket placeras nedanför ovanstående beskrivning av spelarnas och Norlings markeringar mot villkorstrappan: “Samtidigt tog det några minuter innan matchen kunde komma igång, eftersom det kom in rök på planen när det tändes bengaler från Sirius klack.”<sup>93</sup> Att supportrar valde att tända bengaler på läktaren under matchen förekommer inte i rubrik eller ingress i Johanssons artikel. Utifrån Entmans resonemang om att gestaltning innebär att välja vissa aspekter av en uppfattad verklighet och göra dem mer framträdande kan det tolkas som att författaren framhäver aktörer som är upprörda över polisens agerande och tonar ned det illegala användandet av pyroteknik, eftersom Johansson väljer att placera kritik mot polisens arbete högt upp i texten. Denna kritik är återkommande i samma text. Användandet av pyroteknik på läktaren tilldelas endast ett stycke och placeras längre ner i brödtexten och det kan därför argumenteras för att denna händelse inte får en likartad uppmärksamhet.<sup>94</sup>

Även i Månssons artikel i *Aftonbladet* från den 23 september 2021 exemplifieras denna gestaltning av konflikten. Han väljer att använda sig av frasen “skrota villkorstrappan” i rubriken, trots att denna fras inte är förekommande från de röster som citeras i artikeln. Användandet av det supporteranammade begreppet “skrota villkorstrappan” kan härledas till ett resonemang som Chatman för om vad han kallar för *slant*, ofta översatt till “vinkel” på svenska.<sup>95</sup> <sup>96</sup> Ett narrativs *slant* handlar om från vilket perspektiv som berättaren återger berättelsen. Vinkeln har enligt Chatman ofta en moralisk eller emotionell grund som gör den mer gynnsam gentemot särskilda händelser eller karaktärer.<sup>97</sup> Att bilda artiklar om händelserna på Studenternas IP med supporterbanderoller med budskapet “skrota

---

<sup>92</sup> Malena Johansson, “Publik och spelare markerade mot polisens flaggförbud: “En yttrandefrihetsfråga”, *Dagens Nyheter*, 22/9 2021, <https://www.dn.se/sport/publik-och-spelare-markerade-mot-polisens-flaggforbud-en-yttrandefrihetsfraga/> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>93</sup> Johansson, 2021.

<sup>94</sup> Entman 1993, s. 52

<sup>95</sup> Chatman 1993, 134.

<sup>96</sup> Vulovic 2013, 175.

<sup>97</sup> Chatman 1993, 134f, 629.

villkorstrappan”, eller som i Månssons fall där journalisten själv använder sig av vokabuläret, kan därför tolkas som att journalisten väljer sida i berättelsen och i förlängningen även konflikten. I skenet av Entmans argument om att gestaltningen till stor del avgör mottagarens förståelse och minne av en händelse, skulle vi därför kunna tolka berättelsens *slant* som att de exemplifierade medierna i materialet gestaltar berättelsen på ett sätt som är mer fördelaktigt för den sida som motsätter sig polisens arbete med villkorstrappan på, i det här fallet, Studenternas IP.<sup>98</sup> Det skulle i så fall föreslå ett skifte i gestaltningen av narrativet jämfört med den forskning om supportrar som begår brott som föreslås av Radmann, som menar att medier tenderar att måla upp laglösa supportrar i en slags huliganpjäs. I det narrativ som Radmann presenterar används skandalösa beskrivningar av våld och supportrar för att legitimera hårdare metoder från auktoriteter.<sup>99</sup> Ett sådant narrativ framgår inte i det material vi presenterat i berättelsens handlingsram.

## 5.2 Vilka karaktärer återfinns i materialet?

I det här avsnittet presenteras resultatet i form av vilka *karaktärer* som identifierats i materialet. Vi har avgränsat karaktärerna till två roller: protagonist och antagonist. Det finns enligt Chatman två sätt att avgöra karaktärernas roll och egenskaper, vilket sker genom en process han benämner som *karaktärisering*.<sup>100</sup> Detta kan ske både direkt, antingen genom berättarens ord för att beskriva en karaktär eller genom att karaktärerna i berättelsen beskriver varandra, eller indirekt genom att egenskaper antyds i form av karaktärens handlingar, uttalanden eller tankar.<sup>101</sup> *Protagonisten* är kort sagt berättelsens huvudkaraktär. Det är hjälten som ska ställa allting till rätta och som väcker mottagarens sympatier. *Antagonisten* består i sin tur av protagonistens motpol i berättelsen, och är en slags skurk eller bov som motarbetar berättelsens hjälte med en egen agenda.<sup>102</sup>

### 5.2.1 Articklarnas protagonist

I det material vi har undersökt finns det en röd tråd som genomsyrar artiklarna från samtliga fem tidningar. Det är att det är olika representanter för fotbollen, till exempel Sirius som fotbollsklubb (i Anderssons artikel i *Aftonbladet* 21 september) eller Svensk elitfotbolls generalsekreterare Mats Enquist (i Ögrens artikel i *Expressen* 22 september) som på olika sätt

---

<sup>98</sup> Entman 1993, 54.

<sup>99</sup> Radmann 2013, s. 117.

<sup>100</sup> Chatman 1993, 59, 61.

<sup>101</sup> Ibid, 61.

<sup>102</sup> Ibid, 59- 60.

tilldelas rollen som protagonist. Både Sirius och Enquist kan dock förstås som medhjälpare till berättelsens huvudsakliga protagonist: fotbollssupportrarna. Enligt Jostein Gripsrud finns det nämligen i regel alltid just medhjälpare till berättelsens subjekt, det vill säga supportrarna, för att gå i mål med det projekt man strävar efter i en konflikt, i det här fallet skrota flaggförbudet och i förlängningen villkorstrappan.<sup>103</sup>

Vi ser flera exempel på hur fotbollssupportrar generellt ikläs en roll i materialet som helhet som gör att de kan tolkas som protagonist. Det sker i många fall genom att andra karaktärer uttalar sig om gruppen. Ett exempel på detta finns att hämta i Marie Hallmans artikel i *Upsala Nya Tidning* från 22 september, som även publicerades i *Dagens Nyheter* och *Svenska Dagbladet* samma dag:

– [...] De som är här ute på läktarna, vi behöver alla och vi vill ha alla. Det är våra supportrar på arenan, de som följer oss, de som suttit hemma i Norrköping och tittar på tv. Det är de som betalar våra löner. Och om inte den här supportergruppen får leva som den ska göra, då har ingen av oss här att göra heller [...], säger Siriustränaren [Daniel Bäckström].<sup>104</sup>

Ett annat intressant exempel finns i Söderlunds artikel “Polisens beslut – flaggor förbjuds på Siriusläktare” i *Upsala Nya Tidning* från 21 september. I den artikeln kritiserar Sirius klubbdirektör Abrahamsson polisens beslut, och nedanstående citat (som vi känner igen från handlingsramen i avsnitt 5.1) från klubbdirektören kan tolkas som att supportrarna tilldelas den hjälteroll som ska rädda klubben från den maktlösa situation de nu har hamnat i: “– Tidigare när den här typen av kollektiva inskränkningar har gjorts har de inte tagits emot särskilt väl. Jag förväntar mig en liknande reaktion den här gången.”<sup>105</sup>

I artikeln “42 pyrotekniska pjäser brann – trots förbudet”, även den i *Upsala Nya Tidning* 22 september, får även de supportrar som bränt av bengaliska eldar en roll som går att tolkas som protagonist genom karaktäriseringar via andra aktörer:

Sirius 1-0-skytt, Moustafa Zeidan, vill se supportrarna få fortsätta ha sina flaggor och banderoller – och gärna använda sig av pyroteknik. Han förstår ilskan hos många

---

<sup>103</sup> Jostein Gripsrud, *Mediekultur, mediesamhälle*. 3. uppl. (Göteborg: Daidalos, 2011), s. 255.

<sup>104</sup> Marie Hallman/TT, “Norling om polisen: “Har klivit över en gräns””, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 22/9 2021, <https://unt.se/artikel/j8pkezpl> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>105</sup> Söderlund UNT 21/9 2021.

över förbudet. – Man förstår supportrarna. Utan det blir det tråkigt. Det ger bra stämning och en bra känsla, säger han.<sup>106</sup>

När det gäller direkta karaktäriseringar av supportrar som protagonister finner vi kanske det tydligaste exemplet i *Dagens Nyheter*, författat av Johansson 22 september. I rubrik och ingress beskrivs en direkt handling av supportrarna i form av att de protesterat mot polisens beslut med hänvisning till att det rör sig om en “yttrandefrihetsfråga”. Artikeln är även den enda i materialet där en supporter får uttala sig om Polismyndighetens beslut:

När DN före matchen talar med Viktor Tullgren, ordförande för Sirius supporterförening Västra sidan, står han med en banderoll som de gjort till stöd för Patrick Nwadike, lagets back som drabbats av knäskada. – Vi tänker att “hur fasen ska vi få upp den här?”, för det är olagligt tydligen. Där har vi ett problem, att vi inte ens kan hylla vår egen spelare. Det jag håller i är någon slags brottsverktyg om den inte sätts upp en timme före match, säger han.<sup>107</sup>

### 5.2.2 Articklarnas antagonist

I förra avsnittet kunde vi visa hur fotbollsrepresentanter, i huvudsak supportrar, tilldelas en roll som protagonist i intrigen. En lika gemensam nämnare i materialet är att det är Polismyndigheten som målas upp som protagonistens motståndare, och därmed berättelsens antagonist. I hög grad sker en indirekt karaktärisering i form av att handlingar beskrivs, alternativt att det i artiklarna redogörs för polisens pressmeddelande. Ofta handlar det om att man tycks förstöra en levande och positiv supporterkultur. Ett exempel där polisen karaktäriseras direkt som antagonist ser vi i *Upsala Nya Tidning* via Sjölin 22 september i artikeln “Därför förbjuds flaggor på Siriusmatchen: ‘Haveri’”:

Förbudet, eller “begränsningen” som polisen väljer att kalla det, har kallats för ett “jäkla haveri” och anklagats för att innebära en ökad risk för ordningsstörningar. [...] Sirius klubbdirektör Christer Abrahamsson sa tidigare till UNT att beslutet är ett kollektivt straff och att ingen diskussion mellan laget och polisen har förts inför beslutet. “Det är direkt tondövt”, sade han då.<sup>108</sup>

---

<sup>106</sup> Henrik Söderlund, David Rydell & William Holmberg, “42 pyrotekniska pjäser brann – trots förbudet”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 22/9 2021, <https://unt.se/artikel/j8pke74l> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>107</sup> Johansson *DN* 22/9 2021.

<sup>108</sup> Andreas Sjölin, “Därför förbjuds flaggor på Siriusmatchen: ‘Haveri’”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 22/9 2021, <https://unt.se/artikel/lqyw0vkr> [Hämtad: 2021-11-01]

Vi ser även karaktäriseringar av polisen i materialet som går att tolka som en situation där en stor och stark auktoritet ger sig på en mindre och oskyldig aktör och på så vis ytterligare spår på bilden av polisen som antagonist. Till exempel i “Norling om polisen: ‘Har klivit över en gräns’”, publicerad i *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Upsala Nya Tidning* 23 september: “[...] just Sirius har inte haft några större problem med pyroteknik eller ordningsstörningar under sina matcher och polisens beslut slog därför ned som en bomb.”<sup>109</sup> Efter matchen fortlöper polisens roll som antagonist i materialet. Även detta i *Dagens Nyheter* genom att Viktor Tullgren får utrymme att argumentera för att polisen inskränker en grundlagsstadgad rättighet:

Siriussupportrarna är delvis förvånade över polisens beslut eftersom det enligt Viktor Tullgren inte har förekommit någon bengalbränning från hemmaklackens sida de senaste matcherna. Däremot har det eldats i bortaklacken. Så skedde även under dagens match. – Det blir en form av yttrandefrihetsfråga, vi får inte ens yttra oss på läktaren [...], säger Viktor Tullgren.<sup>110</sup>

Vi har i de senaste två avsnitten argumenterat för att artikelmaterialens protagonist består av fotbollssupportrar och att polisen utgör rollen som antagonist. I nästa avsnitt analyserar vi hur karaktärerna gestaltas.

### 5.2.3 Hur gestaltas *karaktärerna*?

Grundläggande för detta avsnitt om gestaltningen av protagonist och antagonist är Entmans resonemang om att de aspekter som framhävs i beskrivningen av karaktärerna bidrar till en viss problembeskrivning och värderande omdömen. Chatmans resonemang om hur karaktärer tilldelas vissa egenskaper och omdömen från andra karaktärers beskrivningar, och utifrån hur de själva resonerar om andra karaktärer är också grundläggande i detta avsnitt.

### 5.2.4 Protagonisten

Ett övergripande resonemang i analyserat material tycks vara att supportrarna inte framställs som orsaken till det gestaltade problemet, det vill säga polisens förbud mot flaggor. Detta då aspekter som skildrar supportrarna som orättvist behandlade av polisen kan identifieras i

---

<sup>109</sup> Marie Hallman/TT UNT 22/9 2021.

<sup>110</sup> Johansson DN 22/9 2021.

materialet. Detta exemplifieras i artikeln “Norling om polisen: ‘Har klivit över en gräns’” i *Upsala Nya Tidning*, *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* 22 september genom ett citat från Sirisusspelaren Tim Björkström: “– Vad jag läst mig till så vill supportrarna ha en dialog men nu verkar det bara vara stängda dörrar.”<sup>111</sup> Även i artikeln “‘Jäkla haveri – vad är det för tomtar?’” av Pinheiro Diamant i *Expressen* från 21 september lyfts röster som framställer supportrar som en aktör som blivit orättvist behandlad:

Sirius skadade målvakt David Mitov Nilsson är också upprörd. – Det känns som att det är inget problem men att de (polisen) gör det till ett problem. Jag tycker personligen att det är sjukt tråkigt. När man ser att flaggorna viftas och banderollerna som stöttar laget... man vet att fansen har lagt timmar på att göra fina tifos och sedan ska allting skrotas. Jag vet inte varför.<sup>112</sup>

I artikeln “Polisen förbjuder banderoller på läktaren i Sirius match” i *Aftonbladet* av Andersson från 21 september 2021 förekommer röster som målar upp Siriussupportrarna som en oskyldig aktör.

Bland annat har Sverigedemokraternas partiledare, Jimmie Åkesson, kommenterat det. – Det här framstår som obegripligt. Jag har både respekt och full förståelse för att en fotbollsarena ska vara trygg att besöka, men det är svårt att förstå på vilket sätt glatt, stämmingsfullt flaggviftande kan utgöra något hot mot säkerheten.<sup>113</sup>

Röster som beskriver supportrarna som ett offer, och polisens som den aktör som gjort fel, placeras högt upp i brödtexten och förekommer frekvent. I ovan exemplifierade artiklar i *Upsala Nya Tidning*, *Expressen* och *Aftonbladet* tillhör det första citatet en person som riktar kritik mot polisens behandling av supportrarna. TT:s artikel i *Upsala Nya Tidning* från 22 september innehåller tre röster som kritiserar polisen och visar förståelse för supportrarnas upprördhet. Pinheiro Diamants artikel i *Expressen* från 21 september innehåller fyra röster som sållar sig till nämnda skara. I Anderssons artikel i *Aftonbladet* från 21 september förekommer tre röster som riktar kritik mot polisen och förståelse gentemot supportrarna. Ingen av artiklarna innehåller en röst från polisen som kan bemöta kritiken.

---

<sup>111</sup> TT UNT 22/9 2021

<sup>112</sup> Pinheiro Diamant *Expressen* 21/9 2021

<sup>113</sup> Andersson *Aftonbladet* 21/9 2021.

I Söderlund, Rydell och Holmbergs artikel “42 pyrotekniska pjäser brann – trots förbudet” i *Upsala Nya Tidnings* artikel från 22 september får tre röster uttala sig kritiskt om polisens beslut innan polisen själva får uttala sig. Information om ordningsstörningar under matchen placeras längst ner i brödtexten. Entman framhäver att ett sätt för journalister att gestalta en bild av verkligheten är att välja vissa aspekter av en uppfattad verklighet och göra dem mer framträdande i en kommunicerad text.<sup>114</sup> Utifrån detta resonemang kan det tolkas som att supportrarna snarare intar en slags offerroll i nämnda exempel än som drivande aktör i konflikten. Röster som kritiserar polisen och visar förståelse gentemot upprörda supportrar förekommer i en större kvantitet och placeras i regel högt upp i texten i artiklarna som nämns ovan. Detta kan relateras till Chatmans resonemang om att en texts protagonist är den aktör som textens mottagare sympatiserar med, då nämnda journalister lyfter fram röster i artiklarna som kan tolkas sympatisera med fotbollssupportrarna.<sup>115</sup>

Denna iakttagelse kan även ses i gestaltningen av händelser som inträffar under matchen, då flera pyrotekniska pjäser tändes på läktaren.<sup>116</sup> Johanssons använder sig av följande rubrik i artikeln i *Dagens Nyheter* 22 september: “Publik och spelare markerade mot polisens flaggförbud: ‘En yttrandefrihetsfråga’”.<sup>117</sup> Detta kan analyseras utifrån Entmans resonemang om att val av ord och begrepp kan bidra till värderande omdömen.<sup>118</sup> Att slåss för demokratiska rättigheter som yttrandefrihet kan ses som positivt och rättfärdigt. Enligt Strömbäck är det exempel på att gestaltning kan ske omedvetet och ge uttryck för sådant som kan tas för givet. Exempelvis att demokrati är eftersträvansvärt, medan diktatur och förtryck upplevs som något negativt.<sup>119</sup> Baserat på Strömbäcks och Entmans resonemang om att nämnda val skapar en upplevd verklighetsbild kan det tolkas som att Johansson genom sitt val av citat i rubrik gestaltar supportrarnas bengalbränning som en protest för yttrandefrihet och mot en slags totalitär makt. Myndigheten begränsar yttrandefriheten genom sitt förbud och detta, i linje med Strömbäcks resonemang om att gestaltning kan vara omedveten och tas för given, kan upplevas som någonting negativt för mottagaren av texten.

Ett sådant val kan även tydas i Nilssons rubrik i *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* 22 september: “Protesten inför allsvenska mötet: ‘Rädda svensk fotboll’”.<sup>120</sup> Citatet “Rädda

---

<sup>114</sup> Entman 1993, s. 52.

<sup>115</sup> Chatman 1993, s. 59f.

<sup>116</sup> Söderlund, Rydell & Holmberg *UNT*, 22/9 2021.

<sup>117</sup> Johansson, *Dagens Nyheter*, 22/9 2021.

<sup>118</sup> Entman 1993, s. 52.

<sup>119</sup> Strömbäck, 2014, s. 124.

<sup>120</sup> Jonathan Nilsson, “Protesten inför Sirius-Norrköping: “Rädda svensk fotboll”, *Aftonbladet* 22/9 2021, <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/z74jyK/protesten-infor-allsvenska-motet-radda-svensk-fotboll> [Hämtad: 2021-11-01]



svensk fotboll” kan förstås som en antydning om att någonting är hotat. I enlighet med Entmans resonemang om att medier väljer ut vissa aspekter av en upplevd verklighet och framhäver dessa kan det tolkas som att supportrarna återigen gestaltas som den aktör som slåss för det “goda”, då det är deras kultur (fotbollen) som är hotad och måste räddas. Således tenderar supportrarna att mottaga sympatier från läsare.<sup>121</sup> Detta i enlighet med Chatmans resonemang om protagonistens roll i en berättelse. Han framhäver att protagonisten illustrerar hjälten som ställer allt tillrätta och tar striden mot antagonisten och är den karaktär som läsarna sympatiserar med.<sup>122</sup> Detta illustreras i skribenternas ordval när de beskriver bengalbränningen på läktaren, som är ett brott enligt svensk lag.<sup>123</sup>

Johansson beskriver i sin artikel i *Dagens Nyheter* 22 september bengalbrännandet på läktaren som att supportrarna “markerar” mot polisen. I artiklarna i *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* av Nilsson som exemplifieras i föregående stycke används ordet “protest” för att beskriva supportrarnas bengalbränning. Dessa ordval kan tolkas utifrån Entmans resonemang om att värderande omdömen kan tydas utifrån vilka aspekter som medier väljer att lyfta fram.<sup>124</sup> Varken Johansson eller Nilsson väljer att beskriva bengalbrännandet på läktaren som någonting olagligt. Det kan istället tolkas som att aktionen gestaltas som en legitim handling riktad mot polisen, eftersom den uppmärksammas i en kontext där pyrotekniken snarare tolkas som ett medel i protesterna mot antagonisten än som en illegitim ordningsstörning. I jämförelse tilldelas polisen en hård karaktärsbeskrivning som antyder att deras agerande hotar fotbollen och inskränker yttrandefriheten (se avsnitt 5.2.2).

Gestaltningen av supportrarna som en protagonist kan ställas i relation till Radmanns forskning. Radmann menade att medier skapar en avvikande bild av huliganen som “den andra”, bland annat genom stigmatisering av aktörerna, förmedlad moralpanik och en förenklad bild av våldets komplexitet.<sup>125</sup> Radmann skriver att denna medieberättelse legitimerar hårda metoder från ordningsmakt och politiker för att komma till bukt med “de andra” och de våldsamerheter som uppmålas som ett samhällsproblem.<sup>126</sup> Gestaltningen av fotbollsupportrar i analysen skiljer sig från Radmanns resultat. Supportrar tilldelas rollen som protagonist, och som den aktör läsaren troligtvis sympatiserar med. Det här fenomenet skulle också kunna tolkas som ett exempel på Rowes argumentation om att sportjournalistiken har

---

<sup>121</sup> Entman 1993, s. 52

<sup>122</sup> Chatman 1993, s. 59f

<sup>123</sup> 3 kap. 7 § i Ordningsslagen (1993:1617).

<sup>124</sup> Entman 1993, s. 52.

<sup>125</sup> Radmann 2012, s. 61f.

<sup>126</sup> Ibid, s. 57ff.

makt att svänga mottagarens bild av ett fenomen genom att tilldela en tidigare gestaltad antagonist med hjälteegenskaper som ger karaktären en ny roll för berättelsens läsare.<sup>127</sup>

I *Upsala Nya Tidnings* artikel “42 pyrotekniska pjäser brann – trots förbudet” av Söderlund, Rydell & Holmberg från 22 september 2021 illustreras detta i ett citat från Sirius tränare Daniel Bäckström: ”– De som är ute och fajtas (hejar) på våra läktare, vi behöver dem. Vi behöver alla. När det blir krokben och styrgrepp mår vi dåligt.”<sup>128</sup> I citatet har journalisterna från *Upsala Nya Tidning*, till skillnad från artiklarna i *Dagens Nyheter* och *Svenska Dagbladet* där en annan version av citatet framgår, gjort valet att förtydliga ordet “fajtas” genom att addera ordet “hejar” i en parentes. Ett val som kan analyseras i enlighet med Entmans resonemang om att en text kan gestaltas på ett sätt som bidrar till värderande omdömen.<sup>129</sup> Verbet “hejar” har en mjukare innebörd än verbet “fajtas”, som potentiellt skulle kunna gestalta supportrarna på läktaren som våldsamma. Att journalisterna väljer att addera verbet “hejar” i ett citat kan därmed tolkas som ett val som görs för att undvika att gestalta supportrarna utifrån ett våldsperspektiv, någonting som alltså skiljer sig från de resultat som Radmann fann i sin forskning.

### 5.2.5 Antagonisten

I föregående avsnitt illustrerade vi hur fotbollssupportrar, som tilldelas rollen som intrigens protagonist, gestaltades i analyserat material. I detta avsnitt analyseras gestaltningen av intrigens antagonist, polisen. Vi har tidigare (se avsnitt 5.1.3 och 5.2.4) gett skäl för hur polisens flaggförbud gestaltas som en problembeskrivning och att myndighetens arbete och metoder gestaltas som en orsaksförklaring till problemet. I dessa avsnitt har även analysen visat att polisen i flera av analyserade artiklar antingen inte får en chans att uttala sig, eller så placeras deras citat långt ner i brödtexten. Denna tendens kan relateras till Entmans definition av gestaltningsteori och resonemang om vikten av att ord och begrepps placering samt upprepning i texter kan lyfta aspekter som bidrar till en viss verklighetsbeskrivning. Entman framhäver att information som upprepas blir mer noterbar, meningsfull och minnesvärd för läsare av texten.<sup>130</sup> Vi har i tidigare avsnitt argumenterat för att gestaltningen av supportrarna som en protagonist tenderar att innebära att denna grupp ej tillskrivs egenskaper som kan relateras till våld (se avsnitt 5.2.4). En sådan gestaltning kan istället tydas i beskrivningen av antagonisten, det vill säga polisen.

---

<sup>127</sup> Rowe 2004, s. 109f.

<sup>128</sup> Söderlund, Rydell & Holmberg, *UNT*, 22/9 2021.

<sup>129</sup> Entman 1993, s. 52.

<sup>130</sup> Entman 1993, s. 53.

I Ögrens artikel i *Expressen* 22 september, "Viktigt att inte börja med ett öppet krig", knyts polisens metoder i villkorstrappan till en problembeskrivning som kan tolkas som att den innebär en ökad risk för våld: "Enligt mejl DN har tagit del av föreslår myndigheten att ordningsvakter ska ingripa mot personer som eldar bengaler, även om det riskerar att eskalera situationen."<sup>131</sup> I likhet med Ögren beskriver *Expressens* Pinheiro Diamant polisens arbete som potentiellt våldsskapande genom att formulera mellanrubriken "Ökad risk för ordningsstörningar" i artikeln "Jäkla haveri – vad är det för tomtar?", publicerad 21 september.

Givet det Entman skriver om upprepning av information i texter, här från en artikel till en annan i samma tidning, kan det bidra till att en viss typ av verklighetsbeskrivning målas upp för läsaren. Det kan även skapa en viss typ av problembeskrivning och orsaksförklaring till denna beskrivning.<sup>132</sup> Utifrån detta resonemang kan Ögrens och Pinheiro Diamants skildring av polisens arbete som en ökad risk för ordningsstörningar analyseras. Problembeskrivningen kan tolkas vara att det finns en ökad risk för våld kring fotbollsmatcher, eftersom skribenterna framhäver och upprepar detta i de exemplifierade artiklarna från *Expressen*. Orsaksförklaringen förstås med samma resonemang som att det är just polisens arbete och agerande som ligger bakom problemet kring de potentiella ordningsstörningarna.

Denna problembeskrivning och orsaksförklaring kan även tydas i Anderssons artikel "Polisen förbjuder banderoller på läktaren i Sirius match" publicerad i *Aftonbladet* 22 september, i form av ett citat från Sirius säkerhetsansvarige Joakim Lundberg, som varnar för att polisens beslut om att förbjuda flaggor kan leda till en orolig stämning på läktaren. "– Det blir spännande att följa imorgon hur det här utvecklar sig, det har rört upp väldigt mycket känslor märker man."<sup>133</sup>

I Mattias Owen och TT:s artikel "Efter flaggförbudet: 'Skapar enormt stora svallvågor'" publicerad i *Svenska Dagbladet* och *Uppsala Nya Tidning* 22 september innehåller en tillhörande faktaruta om den långdragna konflikten mellan fotbollssupportrar och polisen ett stycke som uttryckligen redogör för polisvåld mot supportrar:

Videoklipp som filmats av supportrar och som senare publiceras på Dagens Nyheter visar på brysk behandling från polis i samband med ett omhändertagande. En polis syns slå sin batong i ryggen på en supporter som går med händerna uppsträckta i

---

<sup>131</sup> Ögren, *Expressen*, 22/9 2021.

<sup>132</sup> Entman 1993, s. 52f.

<sup>133</sup> Andersson, *Aftonbladet*, 21/9 2021.

luften och en annan polis säger ”ska jag bryta fingret på dig” när han ska beslagta en telefon.<sup>134</sup>

Entman framhäver att gestaltning handlar om urval och uppmärksamhet.<sup>135</sup> I exemplet ovan väljer skribenten att uppmärksamma polisens våld vid ett omhändertagande. Vad omhändertagandet berodde på nämns inte. Uppmärksamheten riktas mot polisens felaktiga och våldsamma agerande. Detta urval kan tolkas, utifrån Entmans resonemang om att framhävda aspekter kan bidra till värderande omdöme, som att polisen gestaltas som en våldsam aktör.<sup>136</sup> Detta resonemang kan relateras till Radmanns tidigare forskning vars resultat föreslår en annan medial gestaltning av polis och supportrar i konflikt. Enligt Radmann tenderar medier att framhäva lösningar som legitimerar ”hårdare kontroll” för att få bukt med ordningsstörningar på läktaren. Supportrarna på läktaren benämns ofta som ”huliganer” i medier och gestaltas från ett våldsperspektiv och sensationalism.<sup>137</sup> En sådan typ av gestaltning framgår i Owen och TT:s artikel i *Svenska Dagbladet* från 22 september, men istället för att gestalta supportrarna med våldsamma egenskaper är det polisens våld som framhävs och uppmärksammas.

### 5.3 Vilket *tema* kan härledas från gestaltningen av handlingsramen och karaktärerna?

För att repetera från teoriavsnittet lyfter berättelsens tema frågan från “vad händer?” till “vad betyder händelserna i berättelsen?”, ofta genom förklaringar utifrån politiska, kulturella, sociala, moraliska eller psykologiska aspekter.<sup>138</sup> Enligt Chatman kan temat utgöras av en symbol som spelar en väsentlig roll i berättelsen. Han ger själv det för sammanhanget lämpliga exemplet flaggan, som rent materiellt enbart är ett stycke tyg men som kan representera mycket mer än så, till exempel nationalism.<sup>139</sup> I den här kontexten skulle vi, utifrån flaggförbudets centrala roll i gestaltningen av både handlingsramen och artiklarnas karaktärer, med samma logik kunna förstå flaggans innebörd som ett sätt för supportrar att uttrycka sig och sin läktarkultur. Det här resonemanget kan bland annat appliceras på Viktor

---

<sup>134</sup> Mattias Owen/TT, “Efter flaggförbudet: “Skapar enormt stora svallvågor”, *Svenska Dagbladet* 22/9 2021, <https://www.svd.se/efter-flaggforbudet-skapar-enormt-stora-svallvagor> [Hämtad: 2021-11-01]

<sup>135</sup> Entman 1993, s. 52f.

<sup>136</sup> Entman 1993, s. 53.

<sup>137</sup> Radmann 2012, s. 51.

<sup>138</sup> Johansson 2005, 134.

<sup>139</sup> Chatman 1993, s. 276.

Tullgrens uttalande i Johanssons artikel “Publik och spelare markerade mot polisens flaggförbud: ‘En yttrandefråga’” i *Dagens Nyheter* från 22 september:

- Det blir en form av yttrandefrihetsfråga, vi får inte ens yttra oss på läktaren. Det drabbar så många och blir ett kollektivt straff. En liten unge på sju år får inte ta med sig en flagga eller en banderoll. Det blir helt galet, säger Viktor Tullgren.<sup>140</sup>

Flaggornas betydelse nämns även i *Upsala Nya Tidning*, via TT, i artikeln “Polisen förbjuder flaggor på allsvensk läktare” 21 september. Då i form av att ett flaggförbud sätter “[...] stopp för så kallade tiforarrangemang med flaggor och banderoller”.<sup>141</sup> Det kanske mest konkreta exemplet på flaggor som ett uttrycksmedel framgår dock möjligtvis i de artiklar som uppmärksammar att IFK Norrköpings spelare vecklade ut en banderoll med texten “Rädda svensk fotboll”, exempelvis Nilssons artiklar i *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* 22 september. I avsnitt 5.2.4 argumenterar vi för att frasen “Rädda svensk fotboll” insinuerar att fotbollen är hotad, men utifrån Chatmans teori om hur vi kan förstå symboler kan vi även tillägga att aktörerna bakom flaggan använder tygstycket som just en symbol för yttrandefrihet.

Utifrån ovanstående resonemang om flaggan som en symbol för att kunna uttrycka sig på läktarna, och polisens förbud av denna symbol och upplevda möjlighet, uppstår en motsättning mellan två värden. Enligt Johansson och Gripsrud är det just i bakgrund av en sådan motsättning som temat kan formuleras.<sup>142</sup> <sup>143</sup> I det undersökta materialet identifieras motsättningen mellan fotbollssupportrar och polisen om flaggans vara eller icke vara på Studenternas IP. Fotbollsklubben IK Sirius inleder en resa med att arrangera match igen efter pandemirestriktionerna, men klubben och i förlängningen dess supportrar hamnar istället i en större kamp om supporterulturens visuella stöd till laget. Flaggorna som bärs in på planen, men också supporterarnas brännande av pyroteknik, kan här med andra ord tolkas som en symbol för ett uppror mot antagonistens politiska och kulturella dominans över möjligheterna att få uttrycka sig på läktaren. I förlängningen går det därför att med bakgrund i hur handlingsramen och karaktärerna gestaltas uttolka materialets tema som en föreställning eller idé där berättelsens organiserar kring makt över en kultur: polisens makt och Sirius underordning, supporterarnas motstånd och deras strävan efter frigörelse.

---

<sup>140</sup> Johansson *DN* 22/9 2021.

<sup>141</sup> TT *DN* 21/9 2021.

<sup>142</sup> Johansson 2005, s. 134.

<sup>143</sup> Gripsrud 2011, s. 257.

### 5.3.1 Vilken *poäng* kan härledas från artiklarnas tema?

Berättelsens poäng består enligt Chatman i utfallet eller konsekvenserna av händelsernas ordning. Poängen är hela syftet med varför berättelsen överhuvudtaget berättas och tjänar till att förebygga att mottagaren lämnas med att fråga sig själv “än sen?” efter att ha fått berättelsen berättad för sig. Poängen är relaterad till temat, men skillnaden dem emellan består i att medan temat innehåller någonting som kan relateras till världen utanför berättelsen är poängen enbart relevant inom den specifika berättelsen.<sup>144</sup>

Att argumentera för en berättelses poäng bör med Chatmans definition i åtanke göras med försiktighet. Chatman skriver själv att det även för den mest erfarne läsaren kan vara lätt att missa poängen, eftersom att läsarens egen tolkning på många sätt är avgörande för om poängen överhuvudtaget ska kunna framgå.<sup>145</sup> För att illustrera poängen i vår empiri kommer vi därför att utgå från den tolkning och gestaltning av händelseförloppet och karaktärerna samt temat som framgått i analysen: kort sagt att supportrarna spelar en hjälteroll mot polisen i en berättelse om hur den senare försöker sätta stopp för supportrarnas möjlighet att uttrycka sig på läktaren, men själv möter ett så pass stort motstånd att de tvingas att backa.

Med ovanstående tolkning och gestaltning av materialet som helhet i färskt minne skulle en möjlig poäng i berättelsen kunna illustreras i just det ögonblick då polisen backar från flaggförbudet och erkänner att supportrarna har en poäng i sina protester. Vi hittar en sådan illustration i *Upsala Nya Tidning* och *Svenska Dagbladet* (TT) och i *Dagens Nyheter* (Johansson) 23 september:

42 pyrotekniska pjäser tändes under matchen, enligt Upsala Nya Tidning. – Det är olyckligt och tråkigt. Det finns en förståelse för supportrarna som har gjort det här och att det är ett uttryck för frustrationen, säger Magnus Almerfors, operativ samordnare på polisen. Nu väljer polismyndigheten att slopa flaggförbudet. – Vi kommer att ta tillbaks det här. Vi förstår att det här var en väldigt stor fråga, säger Almerfors.<sup>146</sup>

Vi har tidigare i analysen argumenterat för att intrigen består av en konflikt mellan supportrar och polis, där den förstnämnda gestaltas som protagonist och den senare som antagonist. I avsnittet om temat härledde vi gestaltningen till en maktkamp om en slags yttrandefrihet på

---

<sup>144</sup> Chatman 1993, s. 11.

<sup>145</sup> Ibid, s. 11f.

<sup>146</sup> TT, “Efter kritiken – polisen slopar flaggförbudet”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 23/9 2021, <https://unt.se/artikel/ren2xp5r> [Hämtad: 2021-11-01]

fotbollsläktarna. Med den bakgrunden kan ovanstående citat förstås som att polisen vid ett tillfälle gav upp. Supportrarnas frustration över flaggförbudet kan utifrån detta resonemang anses ha spillt över i den pyrotekniska bränning som tillsammans med de protester vi tidigare visade ägde rum på innerplan och bidragit till att en auktoritär myndighet med makt åtminstone tillfälligt har besegrats. Poängen kan således argumenteras vara att polisen måhända i en bemärkelse saknar tolkningsföreträde och eventuellt i förlängningen också reell makt om hur läktarkulturen i fotbollsallsvenskan ska ta sig uttryck, och att det i den här berättelsen lönar sig att som supporter ta upp kampen och inte erkänna sig besegrad.

Det ska dock återigen poängteras att en sådan tolkning av poängen baseras på den gestaltning av intrigen vi har argumenterat för, och i förlängningen vilket tema vi utifrån nämnda gestaltning kunde uttolka. Som Chatman skriver handlar förståelsen om poängen inte om någon säker matematik, och man bör enligt honom både vara försiktig med att argumentera för berättelsens poäng och vara öppen för flera förslag då den både kan vara komplex och mångfaldig.<sup>147</sup> Poängen avgörs enligt Chatman till stor del av det breda sammanhanget, där inte minst mottagarens egna erfarenheter och sätt att närma sig berättelsen spelar roll.<sup>148</sup>

## 6 Sammanfattning och slutdiskussion

I den här studien har vi avsett att besvara nedanstående forskningsfråga:

- Hur skapas narrativ i nyhetsmedier i samband med Polismyndighetens förbud mot flaggor och banderoller på Studenternas IP 2021?

Uppsatsens syfte var att undersöka hur narrativ om fotbollssupportrar och polisen skapas i medier i samband med att Polismyndigheten, som en del av metoden som kallas villkorstrappan, förbjöd flaggor på läktaren inför IK Sirius match mot IFK Norrköping på Studenternas IP i Uppsala i september 2021. Eventuella skillnader i *Upsala Nya Tidning*, *Aftonbladet*, *Expressen*, *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* mellan 21-23 september 2021 i frågan var mer eller mindre marginella, och de narrativ som identifierats i materialet har i stort sett genomsyrat samtliga tidningar. Vi har i uppsatsen argumenterat för hur en intrig skapas där polisens beslut att förbjuda flaggor generellt fungerar som berättelsens startskott. Flaggförbudet är berättelsens röda tråd, eller som Chatmans trädstam, och är därför inte

---

<sup>147</sup> Chatman 1993, s. 12.

<sup>148</sup> Ibid.

enbart startskottet utan hela grunden för berättelsen från vilken handlingen och intrigen drivs framåt. Den mest utmärkande skillnaden i intrigen tidningarna emellan sett till berättelsens händelseförlopp och handlingsram består möjligtvis i *Dagens Nyheter*, som tydligare än de andra tidningarna använder sig av en *open plot* i intrigens avslutning, då polisen väljer att återkalla flaggförbudet.

Gemensamt i alla fem tidningar är även vem eller vilka som tilldelas rollen som protagonist och antagonist. Fotbollssupportrarna som karaktäriseras i artiklarna tilldelas egenskaper som uppskattade och nödvändiga frihetskämpar som slåss för sin rätt att uttrycka sig på läktaren, även de supportrar som bränner pyroteknik, vilket gör dem till berättelsens protagonist. Till skillnad från tidigare forskning, där supportrar framställs som "de andra" och våldsamma av medier, kan vi utifrån våra resultat tyda att supportrar här tilldelas en annan roll. De beskrivs istället som en del av svensk fotboll, och tillsammans med "medhjälpare" som klubbar och spelare ingår de i en slags enad front mot polisens metoder, som upplevs som orättvisa och illegitima. Något som dock upprepar sig från tidigare forskning är att supportrarna själva mycket sällan kommer till tals i artiklarna, men i kontrast till exempelvis Radmanns forskning bidrar det inte till att återskapa ett narrativ om den våldsamma "huliganen".

Resultatet av gestaltungsanalysen visar att de aspekter som lyfts fram och repeteras i nyhetsartiklarna bidrar till en problembeskrivning som består i polisens beslut att förbjuda flaggor under matchen mellan Sirius och Norrköping. Detta kan utifrån studiens resultat tydas vara den primära problembeskrivningen i konflikten. Det är noterbart då supportrarnas reaktion mot flaggförbudet, att elda 42 pyrotekniska pjäser på läktaren under matchen, beskrivs som en *protest* eller en *markering* och således framhävs ej aspekter som gestaltar denna aktion som problematisk eller olaglig utan snarare som ett legitimt agerande från supportrarnas sida. Polisens arbete och metoder gestaltas även som orsaksförklaringen till nämnda problembeskrivning. Ordval och begrepp som gestaltar polisen som den aktör som bär skulden i konflikten kan även identifieras i gestaltungsanalysen. Till exempel används ordet *förbud* i samtliga artiklar i samband med rapportering om polisens beslut att ej tillåta flaggor på läktaren under matchen. Polisen beskriver själva detta beslut som en *begränsning*. Sådana val av journalisterna bidrar till att en gestaltning av polisen sker i största mån utifrån negativa termer. Att problembeskrivningen och orsaksförklaringen kopplas till polisens beslut och arbete resulterar i att skulden till konflikten tilldelas Polismyndigheten, vilket även bidrar till att stärka polisens roll som antagonist i nyhetsartiklarnas berättelse.



I resultatet av gestaltungsanalysen kan även ordval och begrepp som gestaltar polisen som den våldsammare aktören i konflikten tydas. Extra märkbart är detta i faktarutan i två artiklar från *Svenska Dagbladet* och *Upsala Nya Tidning* där polisens våldsamma agerande vid ett omhändertagande mycket utförligt beskrivs. Polisens lösning på problemet accepteras inte, då den gestaltas som våldsam och riskerar att eskalera en redan pressad situation.

Sätter vi detta i relation till tidigare forskning kan det tolkas som att mediernas gestaltning i viss mån har skiftat. Supportrarna gestaltas inte som våldsamma. Snarare är det polisen som beskrivs i sådana termer, och lösningar på ordningsstörningar som innebär "hårdare kontroll", till exempel ett flaggförbud, tenderar att skildras som någonting illegitmt.

Avslutningsvis bör det dock påpekas att den här studien har sina begränsningar. Vi har här enbart undersökt en utvald händelse och studerat nyhetsrapporteringen över tre dagar. Urvalet är i sig avgränsat och undersökt med kvalitativ ansats vilket gör att vi inte heller kan generalisera våra slutsatser. Att narrativ skapas genom att åskådliggöra en intrig bestående av en konflikt mellan supportrar som protagonist och polis som antagonist, där medierna också tycks berätta berättelsen från supportrarnas perspektiv, är därför ingenting som vi kan påstå äger rum mer än i just det här sammanhanget. Det samma gäller berättelsens tema och poäng där vår tolkning av gestaltningen föreslår att just det här materialet visar en politisk och kulturell kamp om rätten till yttrandefrihet på läktaren samt att det som supporter lönar sig att ta upp kampen mot auktoriteter. Resultatet i studien är dock anmärkningsvärt sett till hur supportrar och pyroteknik skildrats i medier historiskt. Som förslag till vidare studier på området hade det varit intressant att undersöka om fenomenet går att identifiera i fler händelser och på ett mer generellt plan inom nyhetsmediers rapportering, och vad det i så fall beror på att journalistiken och medier har "bytt sida" i rapporteringen om fotbollssupportrar.

## Referensförteckning

Aare, Cecilia, *Det tidlösa reportaget* (Lund: Studentlitteratur, 2011).

Ahrne, Göran & Svensson, Peter, “Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen”, i *Handbok i kvalitativa metoder*, red. Göran Ahrne & Peter Svensson, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2015), s. 8-16.

Billengren, Ludwig, “AIK får sänkt publikkapacitet mot Sundsvall - ska överklaga beslutet”, *Fotbollskanalen* 28/10 2019,  
<https://www.fotbollskanalen.se/allsvenskan/aik-far-sankt-publikkapacitet-mot-sundsvall---ska-overklaga-beslutet/> [Hämtad: 2022-01-13]

Bird, S. Elizabeth, “What a Story!”, i *Media Scandals*, red. James Lull & Stephen Hinerman, (Oxford: Polity Press, 1997), s. 99-121.

Boréus, Kristina, “Texter i vardag och samhälle”, i *Handbok i kvalitativa metoder*, red. Göran Ahrne & Peter Svensson, 2 uppl. (Stockholm: Liber, 2015), s. 157-175.

Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga Metoder*. 2. uppl. (Stockholm: Liber, 2011).

Chatman, Seymour B., *Reading Narrative Fiction* (New York: MacMillan, 1993).

Enbom, Jesper & Carlsson, Eric, “Sportjournalistik”, i *Handbok i journalistikforskning*, red. Michael Karlsson & Jesper Strömbäck, 2 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2019), s. 201-213..

Entman, Robert, “Framing Toward Clarification of a Fractured Paradigm”, *Journal of Communication*, 43:4 (1993), s. 51-58.

Grefve, Daniel & Flinck, Johan, “Tog sig in på planen och gick till attack”, *Aftonbladet* 24/5 2011,  
<https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/vm3XxL/tog-sig-in-pa-planen-och-gick-till-attack> [Hämtad 2021-10-28]

- Gripsrud, Jostein, *Mediekultur, mediesamhälle*. 3. uppl. (Göteborg: Daidalos, 2011).
- Häger, Björn, *Reporter. En grundbok i journalistik* (Lund: Studentlitteratur, 2014).
- Johansson, Anna, *Narrativ teori och metod* (Lund: Studentlitteratur, 2005).
- Lindgren, Simon, "Textanalys", i *Många möjliga metoder*, red. Katrine Fangen & Ann-Mari Sellerberg (Lund: Studentlitteratur, 2011), s. 269-281.
- McCombs, Maxwell, *Makten över dagordningen: Om medierna politiken och opinionsbildningen* (Stockholm: SNS Förlag, 2006).
- McCombs, Maxwell & Shaw, Donald, "The agenda setting function of mass media", *Public Opinion Quarterly* 36:2 (1972), s. 176-187.
- Nord, Lisa, "Journalistiska drev och skandaljournalistik", i *Handbok i journalistikforskning*, red. Michael Karlsson och Jesper Strömbäck, 2. uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2019), s. 299-310.
- Pinheiro Diamant, Jonatan, "Jäkla haveri – vad är det för tomtar?", *Expressen* 21/9 2021, <https://www.expressen.se/sport/fotboll/allsvenskan/jakla-haveri-vad-ar-det-for-tomtar/> [Hämtad: 2021-10-29]
- Polisen, *Beslut om begränsning av OH-flaggor på match*, 2021, <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2021/september/beslut-om-begransning-av-oh-flaggor-pa-match/> [Hämtad 2021-10-29]
- Radmann, Aage, "Att äga en (huligan-)berättelse: Mediers konstruktion av fotbollsvåld", *Scandinavian Sport Studies*, 3 (2012), s. 97-120.
- Radmann, Aage, *Huliganlandskapet: Medier, våld och maskuliniteter* (Malmö: Malmö högskola, 2013).

Robertson, Alexa, "Narrativanalys", i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, red. Göran Bergström & Kristina Boréus, 2 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 202005), s. 219-262.

Rowe, David, *Sport, Culture and the Media*, 2. uppl. (Maidenhead: Open University Press, 2004).

Schüllerqvist, Max & Melke, Gabriel, "Sirus om flaggförbudet: "Skapar irritation"", *Sveriges television* (SVT) 22/9 2021,  
<https://www.svt.se/sport/fotboll/sirius-om-flaggforbudet-skapar-irritation> [Hämtad: 2021-10-29]

SFS 1993:1617. *Ordningslag*. Stockholm: Justitiedepartementet L4.

Statens medieråd och mediekompass, *Publicistguiden* (Stockholm: Statens medieråd, 2020).

Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle. En introduktion till politisk kommunikation* (Stockholm: SNS Förlag, 2009).

Strömbäck, Jesper, *Makt, medier och samhälle. En introduktion till politisk kommunikation*. 2 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2014).

Sundqvist, Frida, "Polis: Villkorstrappan ska fortsätta nästa år", *Expressen* 21/11 2019,  
<https://www.expressen.se/sport/fotboll/allsvenskan/polis-villkorstrappan-ska-fortsatta-nasta-a-r/> [Hämtad 2021-10-28]

Tengblad, Mattias & Junelind, Hector, "Så kunde de ta in raketer på arenan", *Expressen* 25/9 2019,  
<https://www.expressen.se/gt/sport/fotboll/allsvenskan/tvingas-bryta-derbyt-hoppas-det-gick-b-ra/> [Hämtad 2021-10-28]

TT, "Flaggförbud i Sundsvall: "Vi är chockade"", *Sveriges television* (SVT) 24/4 2019,  
<https://www.svt.se/sport/fotboll/flaggforbud-i-sundsvall-vi-ar-chockade> [Hämtad: 2022-01-13]

Vulovic, Jimmy, *Narrativanalys* (Lund: Studentlitteratur, 2013)

## Empiriskt material

Andersson, Fredrik, “Polisen förbjuder banderoller på läktaren i Sirius match”, *Aftonbladet* 21/9 2021,

<https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/qWvIEz/polisen-forbjuder-banderoller-pa-lak-taren-i-sirius-match> [Hämtad: 2021-11-01]

Hallman, Marie/TT, “Norling om polisen: “Har klivit över en gräns””, *Svenska Dagbladet* (SVD), <https://www.svd.se/norling-om-polisen-har-klivit-over-en-grans>

[Hämtad: 2021-11-01]

Hallman, Marie/TT, “Norling om polisen: “Har klivit över en gräns””, *Upsala Nya Tidning* (UNT), <https://unt.se/artikel/j8pkezpl> [Hämtad: 2021-11-01]

Johansson, Malena, “Polisen om Sirius flaggförbud: Förståelse för supportrarna””, *Dagens Nyheter* (DN) 23/9 2021,

<https://www.dn.se/sport/polisen-slopar-sirius-flaggforbud-forstaelse-for-supportrarna/>

[Hämtad: 2021-11-01]

Johansson, Malena, “Publik och spelare markerade mot polisens flaggförbud: “En yttrandefrihetsfråga””, *Dagens Nyheter* (DN), 22/9 2021,

<https://www.dn.se/sport/publik-och-spelare-markerade-mot-polisens-flaggforbud-en-yttrandefrihetsfraga/> [Hämtad: 2021-11-01]

Månsson, Hugo, “IFK Göteborgs uppmaning – skrota villkorstrappan”, *Aftonbladet* 23/9 2021,

<https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/IVv6L9/ifk-goteborgs-uppmaning--skrota-villkorstrappan> [Hämtad: 2021-11-01]

Månsson, Hugo, “Polisen svarar på kritiken: “Handlar inte om ett förbud””, *Aftonbladet* 22/9 2021, <https://www.svd.se/efter-kritiken--polisen-slopar-flaggforbudet> [Hämtad: 2021-11-01]

Nilsson, Jonathan, “Protesten inför allsvenska mötet: “Rädda svensk fotboll””, *Aftonbladet* 22/9 2021,

<https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/z74jyK/protesten-infor-allsvenska-motet-rad-da-svensk-fotboll> [Hämtad: 2021-11-01]

Nilsson, Jonathan, “Protesten inför allsvenska mötet: “Rädda svensk fotboll””, *Svenska Dagbladet* (SVD) 22/9 2021.

Owen, Mattias/TT, “Efter flaggförbudet: “Skapar enormt stora svallvågor””, *Svenska Dagbladet* (SVD) 22/9 2021,

<https://www.svd.se/efter-flaggforbudet-skapar-enormt-stora-svallvagor>

[Hämtad: 2021-11-01]

Owen, Mattias/TT, “Efter flaggförbudet: “Skapar enormt stora svallvågor””, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 22/9 2021, <https://unt.se/artikel/ren26w0r> [Hämtad: 2021-11-01]

Pinheiro Diamant, Jonatan, “”Jäkla haveri – vad är det för tomtar?””, *Expressen* 21/9 2021, <https://www.expressen.se/sport/fotboll/allsvenskan/jakla-haveri-vad-ar-det-for-tomtar/>

[Hämtad: 2021-10-29]

Rydell, David & Sjölin, Anders, “Polisen slopar förbudet: “Förståelse för supportrarna””, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 23/9 2021, <https://unt.se/nyheter/artikel/r9190ozl> [Hämtad: 2021-11-01]

Sjölin, Andreas, “Därför förbjuds flaggor på Siriusmatchen: “Haveri””, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 22/9 2021, <https://unt.se/artikel/lqyw0vkr> [Hämtad: 2021-11-01]

Sjölin, Andreas, “Förhindra pyroteknik orsak till flaggförbud”, *Upsala Nya tidning* (UNT) 23/9 2021.

Söderlund, Henrik, “Pyroteknik trots förbud: I supporterleden pyr det”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 23/9 2021.

Söderlund, Henrik, “Polisens beslut – flaggor förbjuds på Siriusläktare”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 21/9 2021, <https://unt.se/artikel/16vkqdvj> [Hämtad: 2021-11-01]

Söderlund, Henrik, “Polisen: Flaggförbud för Sirius supportrar”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 22/9 2021.

Söderlund, Henrik, Rydell, David & Holmberg, William, “42 pyrotekniska pjäser brann – trots förbudet”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 22/9 2021, <https://unt.se/artikel/j8pke74l> [Hämtad: 2021-11-01]

TT, “Efter kritiken – polisen slopar flaggförbudet”, *Svenska Dagbladet* (SVD) 23/9 2021, <https://www.svd.se/efter-kritiken--polisen-slopar-flaggforbudet> [Hämtad: 2021-11-01]

TT, “Efter kritiken – polisen slopar flaggförbudet”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 23/9 2021, <https://unt.se/artikel/ren2xp5r> [Hämtad: 2021-11-01]

TT, “Norling om polisen: “Har klivit över en gräns””, *Dagens Nyheter* (DN) 23/9 2021, <https://www.dn.se/sport/norling-om-polisen-har-klivit-over-en-grans/> [Hämtad: 2021-11-01]

TT, “Polisen förbjuder flaggor på allsvensk läktare”, *Svenska Dagbladet* 21/9 2021, <https://www.svd.se/polisen-forbjuder-flaggor-pa-allsvensk-laktare> [Hämtad: 2021-11-01]

TT, “Polisen förbjuder flaggor på allsvensk läktare”, *Upsala Nya Tidning* (UNT) 21/9 2021 <https://unt.se/artikel/jd683k1l> [Hämtad: 2021-11-01]

Ögren, Vendela, “”Viktigt att inte börja med ett öppet krig””, *Expressen* 22/9 2021, <https://www.expressen.se/sport/fotboll/allsvenskan/viktigt-att-inte-borja-med-ett-oppet-krig/> [Hämtad: 2021-11-01]

## Bilaga: Refererat bildmaterial

*Upsala Nya Tidning* 22 och 23 september:



*Expressen* 22 september:

